

Judas de verrader

Joan de Haes

bron

Joan de Haes, *Judas de verrader*. Joannes Hofhout, Rotterdam 1714

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/haes001juda01_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Joan de Haes
Aen den lezer.

INDien ik dit gedicht alleen by kunstkenners moest ten toetse brengen, had ik niets vooraf te zeggen; gemerkt dat hun niet onbekent is, met wat verwen van welsprekenheit de dichters doorgaens gewoon zyn hunne werken op te schikken: maer dewyl hier myn oogmerk is om zoo wel ongeletterden als geletterden te stichten; zoo vond ik niet ongeraden, om alle steenen van aenstoot uit den wegh te ruimen, met een woort aen te roeren, hoe niemant vreemt moet voorkomen, dat wy deze heilige geschiedenis van *Judas den Verrader* breeder uitgebeeldt hebben, dan ze in de gewyde bladen beschreven is. Want men moet weten, dat 'er een groot onderscheit is in

het ontvouwen eener geschiedenis op een historische, of op een poëtische wyze: aengezien tot het eerste alleen een getrou en onbewimpelt verhael van gebeurde zaken vereischt wordt; daer men in het tegendeel, om 't andere naer den eisch uit te voeren volgens de lessen van 't Orakel der Nederduitsche dichteren en van alle trefflyke meesteren in de dichtkunste, zyn werk rykelyk moet bekleeden en verfraeien, niet alleen met gesteltenissen en gedaenten van plaetsen en personen, maer ook andere omstandigheden te verzieren, die daer best op passen. En zeker te recht. want ontbloot men de poëzy van hare gebloemde sieraden, zoo kan zy niet langer poëzy geheten worden. Daer van ontleent zy al hare aenvalligheid, daer van haren luister; die zyn hare ziel, die haer leven. Evenwel moet men bekennen, dat heilige stoffen den dichter nauwer verbinden, dan weereltsche historien of Heidensche verzieringen; waer in hy de weligheid van zynen geest genoegzaam den vollen toom magh vieren, mits dat hy het perk der gevoeglykheit niet overtrede.

Op dezen voet dan, en gesterkt door den voorgang der uitstekentste dichteren, hebbe ik niet geschroomt in het ontvouwen dezer heilige geschiede-

nis hier en daer wat breeder uit te weiden; als by exempel in het uitbreiden van Nikodemus rede in den Sanhedrin gevoert, in het uitbeelden van den Engentroost in Gethsemané, in het beschryven van den Drinkbeker, en dergelyken: terwyl ik echter gepoogt heb my doorgaens te houden binnen de palen der godtvruchtigheid en zedigheid, en inzonderheit my te wachten van Heidensche Fabelen met de heilige geheimenissen van den Christelyken Godtsdienst te mengen. Een evel zeker, daer in onze tyden, om hier noch Sannazaer, noch Vida, nochte Ariosto op te halen, zelfs vernaemde luiden van ziek zyn, die *groot schynende* (ik maek Vondels woorden de myne) ja ook in 't openbaer voor *groot* uitgeroepen, *van den os op den ezel springen, en alle elementen onder een mengen*. Om zulk eene wanhebbelykheit, by den grooten Julius Cesar Scaliger in zyn overtrefflyk werkstuk* op de dichtkunst ook hoogelyk misprezen, dan zorgvuldigh te myden, liet ik niet na van die gulde regels, den Grootmeester onzer Hollantsche dichtkunste van den doorgeleerden Professor Geraert Vossius voorhene ingescherpt, diep in

* J.C. Scaliger Poët. Lib. VI. p. 744. *Dum splendorem addunt a suis Musarum legibus, adimunt caelestem lucem.*

myne gedachten te drukken, te weten: 't *Geen Godts boek zeit, nootzakelyk; 't geen het niet zeit, spaerzaam; 't geen hier tegens strydt, geenszins te zeggen.* Dan of myne pogingen niet ydel geweest zyn, moet de Christelyke Lezer oordeelen, die mynen arbeit ten goede gelieve te nemen, en tot een stichtzame bespiegeling te gebruiken, zoo wel van dat snoode lasterstuk, waer toe zich d'onzalige Judas om een hant vol gelts liet vervoeren; als van het bitter lyden des gezegenden Heilants, die, van den waerachtigen en levenden Godt geheiligt en ons tot een oppersten Leitsman en voleinder des geloofs uit den hemel toegezonden, het kruis heeft verdragen, de schande veracht, en zich zelve tot een slachtoffer overgegeven, op dat hy de zonden der gansche weerelt verzoenen, en ons tot koningen en priesters by zynen hemelschen Vader zoude maken. In Rotterdam den eersten van Lentemaent des Jaers MDCCXIV.

Ad Joannem Hasium***Carmina sua edentem, quorum titulus, Judas proditor.***

HAsiade, Aonio qui flumine proluis ora,
Et sacrum Batavo pollice tangis ebur:
Non haec dia tibi quae scribis carmina dictant
Picrides, priscae numina stultitiae:
Verum aura meliore animatus nobile condis
Iscariothaeae proditionis opus.
Felix qui cupias tali decurrere campo,
Et celeri ad palmam fervidus ire rota.
Gratatur spatio emenso tibi Belga sibi que,
Attenta numeros dum bibit aure tuos.

VIII

*Vondelius, nostrae nomen memorabile terrae,
Argutam haud alia moverat arte lyram.
Futilibus pascat sese plebs inscia nugis,
Et placeant rauco barbara verba sono:
Non huic invideo; at Batavae modulamina Suadae
Quisquis amas, mecum haec carmina sacra lege.*

J. DE WITT.

In Judam proditorem***Carminē descriptum a viro spectatissimo Joanne Hasio.***

*Ultima ferali ligno passurus Iesus
Supremas epulas parat.
Jamque dapes inter festivo carmine laudes
Magni prosequitur Patris.
Ipse canit, comitesque canunt, seseque volutant
Voces alta per atria.
Interea infelix male quod volvebat Iudas
Inceptum peragit male.
Oscula, sinceri quae non nisi pignus amoris,
Partes nunc alias agunt.*

*Armatis Dominum Judaeis tradit inermem,
 Genti ludibrium impiae.
 Hi furiis acti captum rapiuntque ruuntque,
 Et saevis lacerant modis.
 Sic ursi rapiunt teneros ab ovilibus agnos,
 Sic, infame genus, lupi.
 Testes Gethsemane & Latiae praetoria turmae,
 Et mox caede madens humus.
 Et, quae summa caputque mali est, Calvaria rupes,
 Et nox in medio die.
 Quid facis, Iscariota? tibi, dum perdis Iesum,
 Aeternum exitium paris.
 Tene nefas animo potuisse agitare, quod aether,
 Quod sol, terra quod horruit!
 At tibi, ne dubita, quales, scelerate, mereris,
 Poenas ira Dei feret.
 Jamque venit scissis ad te Metanoea capillis,
 Sed non illa piis comes,
 Quae lapsas animas solatur & eripit orco,
 Ast armata manus flagris
 Et face, quam Rabies & Vis comitantur euntem,
 Cujus triste premunt latus.*

*Haec agitat miserum, jamque in sua damna ruentem,
 Jam dirae cupidum necis.
 Haec illum cogit nullam sperare salutem:
 Maturare necem haec jubet.
 Nam pudet ulterius caeli convexa tueri,
 Nec mentis stimulos ferae
 Ulterius patitur: laqueo sibi frangere colla
 (Horresco referens) parat.
 Hei mihi quid merui? quo me meus incitat ardor?
 Quo vesania me trahit?
 Me dirae exagitant, non sum meus: ite furores.
 An durum usque adeo mori est?
 Talia dum jactat studio execrandus inani,
 Jam collo laqueum implicat;
 Pendet onus jam turpe, & mox ex arbore praeceps
 Ruptis visceribus ruit.
 Quo non mortales nummorum dira cupido, &
 Auri sacra fames rapit!
 Heu heu humani generis fervator Iesus
 Tam vili pretio perit:
 Ille Patris sancti soboles, quo vindice Lethum
 Vires perdiderat suas:*

*Corpora de tumulis quum viva cieret apertis,
Naturaeque novas daret
Leges, & terris miracula crebra paterent.
Sic in vina abeunt aquae:
Sic pauci pisces, Cereris sic portio parva
Magnae turbae hominum famem
Sedat: composito fluctu sic unda quiescit,
Vadentique facit viam:
Leproso turpes abeunt e corpore mendae,
Ut lucem umbra fugit novam:
Auditus surdo, redeunt sua lumina caeco:
Vires debilis accipit.
Singula quid referam? vita mirandus in omni
Vitae prodigus est suae.
Heu heu humanae spes una salutis Iesus
Tam vili pretio perit.
Ex illo factum execrabile nomen Iudae,
Quacumque Oceanus patet:
Qua rapidi currunt amnes fluviique lacusque,
Qua rivi faciunt iter:
Qua tendunt silvae frondosa cacumina, qua se
Attollunt juga montium.*

*Dum canit haec HASIUS divino percitus oestro,
Dotes explicuit suas,
Et quid sermonis patrii facundia possit,
Belgas edocuit simul.
Plauserunt Belgae, plauserunt undique vati
Aeternum merito decus.*

DAVID HOOGSTRATANUS.

In Judae proditionem
Carminē descriptam a Joanne Hasio.

*IN*audita, nefanda proditoris
Judae perfidia; aere Christus ipse
Parvo venditus, osculique ficti
Fallaci sub imagine execrandae
Turmae traditus; Innocentia, eheu!
Caeco oppressa tyrannidis furore;
Ac tandem sceleris dolore pressus
Dirus perfuga, Numinisque laesi
Tortus verbere, consciaequē mentis,
Infami laqueo implicatus; atque

*De prona arbore pendulum cadaver;
Et quae crimina foeda, quosque fructus
Auri sacra parit fames avaris;
Haec sunt, quae pia versibus politis
HAS I dextera pingit hac tabella.
Et quisquam calamo magis diserto
Magisque artifici exprimat nefandam
Judae perfidiam, colore vivo,
Quam cujus patrimonium scelesti
Surreptum alterius dolis Iudae &
Manu sacrilega, orba matre carâ
Innocentia lacrimatur ipsa?*

CORN. VAN ARCKEL.

Op Judas den verrader.

BEstonden oit troulooze vloekverwanten
Zich tegens 't recht van Vorsten aen te kanten,
En zagh voorheen zoo meenigh eeugety
D'onzekeerheit der aerdsche heerschappy;
Het zy een Vorst most sneuvlen door de lagen
Van die zyn gunst alleen had weggedragen;
't Zy Cesar werd getroffen in den raedt
Door Brutus arm, zyn' trouwsten toeverlaet;
Of hoe men vindt d'onmenschelyxste schennis
Beschreven, en gebraght tot onze kennis.
In zulk een' reex van loutere euveldaên,
Van wat de wraek- of geltzucht dorst bestaen
Tot ondergangk der glinsterende kroonen,
Geworpen van haer ondermynde troonen,
En in een uur van allen glans ontbloot,
Zagh d'aerde noit een gruwelstuk zoo snoodt,
Als gy vertoont, ô Judas, ô verrader
Van uwen Heer en Heilant, die u nader

XVII

Kon brengen aen 't bezit van heerlykheit
Voor 's Hemels troon, hem eeuwigh toebereidt,
Dan gunsteling oit kon by Vorst geraken,
Hoe hoogh hy stond in heete gunst te blaken.
Rampzalige! kon zulk een dierbaer lot,
De gunst van uw' Behoeder, van uw' Godt,
Uw steenen hart vermurwen noch verbreken?
Was u zyn kracht, zyn Godtheit niet gebleken?
En had hy zelf uw' gruwel niet voerspelt?
Uw ontrou, en uw heete drift naer gelt
Den jongeren wytluftigh uitgemeten?
En gy blyft noch, helaes! gy blyft bezeten
Van helschen lust om Jesus te gemoet
Te treên aen 't hooft der bende, en met een' groet,
Een' valschen kus te drukken op zyn wangen,
Te wyzen wien de knechten moeten vangen.
't Verheugt u zelfs de blanke Onnoozelheit
Te zien naer 't hof van Kaïfas geleidt.
Maer strax voelt zich uw bang gewisse wringen,
En vloekt het loon der dartigh zilverlingen,
En ziet geen einde aen 't eindeloos gequel,
Dat uwe ziel ten prooi geeft aen de hel.

XVIII

De Sanhedrin (vergeefscho moogt gy hem klagen
Den weedom, die niet aflaat u te knagen)
Trekt zich uw klaght en naberou niet aen,
En laet u met uw eige smart begaen.
Van allen troost, en Godts genadestralen
Versteken, kont gy lucht noch adem halen.
Gy stapelt zonde op zonde, en wringt een' strop
O gruwel! om uw' afgeweenden krop.
Zoo vreeslyk treft het slaen der scherpe roeden
Van 's Hemels wraek d'afvallige gemoeden.
O wysheit van het eeuwich raetbesluit!
Hier voert een mensch 't bestier der Godtheit uit,
Schoon hy 't geheim kan vatten noch doorgronden.
De Middelaer, 't zoenoffer onzer zonden,
Most eenmael zyn geleverd door verraet
Aen 't Priesterschap, dat zyne leer weêrstaet,
En fel bestrydt met blinde razernye,
Hoe klaer het ziet in d'oude profecye,
Dat door zyn doot verzoent moet worden 't leet
In 't Paradys, door Adams appelbeet
Godt aengedaen, wiens welverdiende toren
Nu eischt het bloedt van zynen uitgekoren,

XIX

Zyn' eigen Zoon, tot boete van de smet
Der zonde, die de zielen hield bezet.
O ryke stof, zoo vol bespiegelingen!
Gy doet myn' geeft tot in de wolken dringen.
Wat heldren glans zet gy den Dichter by,
Die u ontvouwt met kracht van poëzy,
En aengenoopt van heiligh vier, blyft hangen
Vol aendacht, met zyn zuivere gezangen,
Op 't wonderwerk, het lyden van den Helt,
Die door zyn doot den Satan heeft gevelt.
O tafereel, zoo vol bekoorlykheden,
Geschildert naer de kunst, in al zyn leden
Braef uitgevoerd! Men schenk' nu aen DE HAES
Den lauwerkrans, tot glori van de Maes.
Men plaetse Hem by Hollants hooftpoëten;
En of de Nyt, van blinde drift bezeten,
Den aenwas van zyn' naem en lof begrimt:
Hoe meer zy wryt, hoe meer zyn glori klimt.

F. VAN BOCHOVEN.

Op Judas den nagtverrader *sierlyk in vaarzen beschreven* door den heere Joan de Haas.

DE geltzugt heeft zig noyt zoo schelms vergeten,
Dan doe zy 't hart van Judas hield in klem,
Geklonken aan haar zielverraders keten,
Die 't al misleyd, wat oor leend aan haar stem.
De helhond bast op 't zien van Gods verrader
Van vreugd, en treed vol moed hem op de hiel.
Daar komen ze aan! daar treed de booswigt nader!
Een hand vol gelt bederft hem lyf en ziel!
Dat dier juweel (gelthongrige leend ooren,
Die eer en eed hier om vertreed op aard

En Judas volgt) gaat hier om gelt verloren,
Dat alle soort van helse gruwlen baard.
De nagt verschrikt, op 't zien van 't heyloos teeken
Geschikt tot zyn verraderlyken groet:
Het aardryk loeid, de maan slaat aan 't verbleeken,
Zoo dra de schelm zyn snoode pligt voldoet.
Rampzalige! wat loon spelt dit verraden?
Uw Heyland bergt zig niet; maar geeft zig bloot.
Gy levert, om uw geltzugt te verzaden,
Uw Heer: maar valt hier voor, in hel en doot,
Nu gaapt, gelyk een opgesparden oven,
De heldraak, om uw ziel, met open muyl!
Van 't gelt des bloedts uit 's afgronds diepste kloven
Gedagvaart; waar nu heen! waar gaat gy schuy!?
Spelonk nog bos kan u voor straf bedekken.
De wanhoop snyd u dezen schuylhoek af.
Zag u de nagt dat gruwelstuk voltrekken?
Een felle dag bereyd zig tot uw straf.
'T is nu te laat den glans der zilverlingen
Verfoeit, en 't gelt wanhopig weergebragt.
De worm, die 't hart doorknaagt, komt u bespringen,
Daar 's afgronds heir gedoemde zielen wagt.

Hier dreygt de strop de keel hem toe te nypen!
Daar stort hy 't lyf voor over van een rots,
En braakt de ziel! ô doodelyk vergrypen!
Daar valt, daar sterft de snoo verrader Gods!
Door zyn beleyd zoo goddeloos besteken
Reez de eerste proef der geldafgodery:
Wie voelt zig 't hart van weedom niet bezweken?
Geen hartstogt voede oyt heviger gety.
De Kriste ziel perst tranen uit hare oogen;
Maar hoe zy 't hart van rou ook voel' geprangt,
Nog ryst haar geest van blytschap opgetogen
Op 't zien van 't werk, daar 't al in samen hangd,
Wat kunst, en vlyt aan 't scherpziende oog kan geven.
ô! Roept ze, wie maalde ons dit tafereel?
Wie schilderde ons dit Bybelstuk na 't leven
Van niemand zoo vertoonnd in zyn geheel?
Maar 't eergerugt, gewoon van 't werk te wagen,
Dat helden kroond verheven door de pen,
Geeft met den lofgalm antwoord op haar vragen:
Het is DE HAAS! die 'k voor den meester ken
Van dit gedigt, zoo schoon, als nut bevonden.
Bekroond den held, die vol van edel vyer

Dus balsem schaft voor d'etter van de zonden.
De deugd leeft in de kunst op zyn papier.
Wat klinkt zy schoon in alle aandagtige ooren!
ô Digtters! als u zulk een yver blaakt,
Klimd uw gezang in 't hof der Englechoren.
Op dezen voet toond zig de kunst volmaakt.
Wat kroon van eer moet dan DE HAAS versieren?
Een zegekroon van heylige Laurieren.

J.V.H.

**Op Judas den verrader *in Nederduitsch dicht beschreven* door den
heere Joan de Haes.**

ALs geltzucht, ontrou, schaemteloosheit,
Eens meester worden van het hart,
Dan spant het strikken door zyn boosheit,
Waer in d'onnoozelheit verwart.
Dan wil een Balam Isrel vloeken.
Dan kan een omgekochte vrou
Den sterken Simson zelf verkloeken
En schenden godloos eer en trou.
Dan slaet een Achan aen 't beminnen
Van vloekroof, dat de doot hem straff'.
Dan zondigt Saul los van zinnen,
Ten koste van zyn koningsstaf.

Dan geeft (wat zoeke ik ver?) ten lesten
Een godvergete Iskariot
Zyn' eigen Heer de wraek ten besten
Des Sanhedrins, om vuil genot.
O Judas, komt gy aengetreden?
Verraet gy met een Joabs kus
Gods Zoon? och! och! bedwing uw schreden.
Bedenk eerst recht met wien gy flus
Het heilig paeschlam hebt gegeten.
Bedenk hoe gy zyn heilig woort
Hebt, aen zyn voeten neergezeten,
Zelfs als een leerling aengehoort.
Bedenk eerst al die wonderwerken,
Gewrocht om zyne hemelleer
En Godsgezantschap te versterken.
Bedenk u. 't Is uw God en Heer.
Zal eene hant vol zilvre schyven
Dan alle schaemte uit uw gemoet
In eenen oogenblik verdryven?
Zal d'eer, de trou, en 't eeuwig goet,
Die ryke goutmyn, minder gelden
In uw geltzuchtig onverstant,

Dan weinig zilvers, niet te melden
By schatten van dat vaderlant?
Och ja. de geltzucht stopt zyne ooren.
Hy geeft de leus; zelfs onverschrikt.
O Judas, waert gy nooit geboren,
Of vroeg aen d'eerste melk gestikt!
O Judas, waert ge in zee gezonken
Aen eenen zwaren molensteen
Met yzre ketens vast geklonken,
Gevryt voor eindelooze ween!
Nu komt een worm uw ziel doorknagen,
Wanneer gy aen 't onschuldig bloet,
Door u verraên, gedenkt. wat slagen
Voelt gy in uw benaeut gemoet?
Al werpt gy 't zilver uit uw handen,
De wreker wykt niet uit uw hart,
Die u gestadig aen blyft randen
En pynigen met smart op smart.
Ga heen, verworg u, o verrader,
Het leven strekt u toch een last.
Zyt zelf uw beul; daer is geen nader,
Of die uw schelmstuk beter past.

Wie geeft dees nachtverraderye
Het licht van eenen heldren dagh
Door Nederduitsche poëzye,
Die 't keurig oog behagen mag?
DE HAES, aen wiens doorzichtige oogen
Hier niets ontslipt wat aendacht baert.
Zoo toont zyn dichtkunst haer vermogen
In deze stof, zyn' arbeit waert.
Hier zie ik alles naer het leven
Met kracht van verwen afgemaelt;
Aen yder beelt zyn kleet gegeven,
Dat schrik verwekt, of vriendlyk praelt.
Een ander smael op lof van dichten,
Of stoor der dichtren heilige asch,
Hun luister blyft zoo helder lichten
Gelyk de zon op spiegelglas.
Dit werk zal geenen lof ontberen
Zoo lang men kunstgezag zal eeren.

J. SUDERMAN.

Op Judas den verrader.

Wie Judas afgemaelt wil zien in poëzye,
Daer hy door helsche list vervoert tot razernye
Zyn' Heer en Heilant om een hant vol gelts verraedt,
En met een' valschen kus volvoert zyn gruweldaet;
Daer zelf d'Onnoozelheit, geleverd in de handen
Van 't Joodtsche Priesterrot, geslagen wordt in banden:
Waer na het hoog Gerecht vergramt den wraekboog spant,
En 't schelmstuk, als een worm, het hart en ingewant
Des booswichts nu begint te byten en te knagen,
Tot dat hy aen een' boom, gemat van ydel klagen,
Uit wanhoop met een koort zich schandelyk verhangt,
En zyn verdiende straf aldus in 't ende ontfangt.
Wie afgemaelt wil zien, tot welke lasterstukken
De geltzucht maghtigh is de menschen te verrukken,
Die sla zyne oogen op dit heiligh tafereel.
Hier vint men dit op 't schoonst door 't keurig dichtpenseel
Geschildert van DE HAES met levendige verven,
Die nimmer haren glans verschieten, of versterven.

De teere Onnoozelheit, die, eer zy spreken kost,
De lieve moeder zelfs helaes! al missen most,
Wordt nu de tong, gelyk van hooger hant, ontbonden,
Terwyl zy overal vast roept uit duizent monden:
Wie maelt het schelmstuk best van Judas op papier?
Wie weet die schildery toch voegelyker zwier,
Wie beter haer met inkt haer volle verf te geven,
Zulx dat de kunst geenszins verschille van het leven?
Wie best, dan hy, die door vervloekte en helsche list
Van eenen Judas, die met schyngeloof vernist
Een stinkend graf gelykt, van buiten schoon bestreken,
Van zyn rechtvaardigh erf te schendigh werdt verstecken?

H.M.

Het Latyn nagevolgt.

M. TULL. CICERO
IN VERREM Act. I.

*Nihil tam sanctum, quod non violari:
nihil tam munitum, quod non
expugnari pecunia possit.*

Judas de verrader.

Het eerste boek.

IK voel myn' geest belust om Judas val te zingen,
Die om het snoot genot van dertigh zilverlingen,
Door helsche list vervoert, zyn' Godt vergat en eer,
En trouweloos Godts Zoon, zyn' meester en zyn' Heer
Verriedt met eenen kus, geen teken van verraden;
Waer na des hemels wraek, op zynen hals geladen,
Hem op de hielen volgt, tot dat hy in het endt
Uit wanhoop aen zich zelf zyne eige handen schendt.

Gy, die hier boven op den hemeltrouwen gezeten
Door uwe majesteit, van niemant af te meten,

De zon en maen verdooft en aller starren glans,
Daer Cherubinnen in den allerhoogsten trans
Al bevende 't gezicht en wezen voor bedekken;
Terwyl de koren vast den blyden lofgalm wekken
Van heiligh, heiligh, op een noitgehoorde wys,
Van driemaal heiligh, Godt den Zegenaer ten prys:
Alwyze, almaghtige, die door uw alvermogen
Hier alles onderhoudt en gaslaet met uwe oogen,
Bestier myn veder, en gewaerdig u myn dicht
Een' strael te schenken uit het ongeschapen licht;
Geef vleugels, om dit werk gevoeglyk aen te vangen,
Van Englen aen myn ziel, en klank aen myn gezangen,
En gy, gezegende en aenbiddelyke Zoon,
Aen 's Vaders rechte hant verheven op den troon;
Gezalfde, dien geen vlek van zonden oit besmette;
Verlosser, die het hoofd der helsche slang verplette,
Die door uw bloet, uit zucht voor 't menschelyk geslacht,
De scherpe prikkels van Godts gramschap hebt verzacht;
Aertsheilant, die tot heil der weerelt zyt geboren,
En tusschen Godt en mensch tot Zoenheer uitgekoren;
O Kruiszon, schiet uw licht toch neder van om hoog,
Laet uwe stralen uit den starrelichten hoog

Myn ziel in 's weerelts nacht met hunnen glans beschynen,
 En d'aerdsche nevelen uit mynen geest verdwynen.
 Verlicht met uwen Geest myne onverlichte pen,
 Verlicht my, die verrukt geene andre leistar ken,
 Dan 't eeuwigblinkend licht der goddelyke stralen,
 Die d'oever der Jordane op u zag nederdalen.

De grootvorst van den nacht, dien 't zaligende licht
 Der weerelt nu al lang te sterk scheen in 't gezicht,
 Begon op listen en op middelen te denken,
 Om 't hemelsch hof ten spyt des Heilants maght te krenken,
 Te stutten met geweld zyn' waggelenden stoel,
 Gevestigd op den gront van 's afgronts zwavelpoel.
 Hy dacht om 't ongelyk, en hadt nogh niet vergeten,
 Hoe Michaël hem uit den hemel hadt gesmeten.
 Hy haelde nu op nieu zyne oude gramschap op.
 Het hemelsch oordeel stak nogh diep hem in den krop.
 Thans borrelde alles op in zyn wraekgierigh harte,
 Het leet hem aengedaen en zyn gelede smarte;
 Hoe hy voorheen, gelyk een Engel, zat ten toon,
 En op het hoogst bevel geschopt was uit dien troon.
 Nogh hadt hy ook gehoord, hoe d'Almaght hadt besloten
 Van eeuwigheit die plaets, waer uit hy was gestooten,

Den mensch te schenken, die, schoon opgelegd van stof,
 Zelfs boven d'Engelen verheerlykt in het hof
 Van 't eeuwigduurzaam ryk zou heerschen en vermeerren,
 En met zyne afkomst daer alle eeuwen door regeren.
 Dit, docht hem, ging de kroon te na van 's afgronts vorst.
 Des stookt de stokebrant een vuur in zyne borst
 Van haet en woede, en dreigt door zyn vervloekte treken
 Aen Godt in zynen Zoon op aerde zich te wreken.
 Die helt hadt ook den voet hem dikwyls dwars gezet,
 En vele elendigen door zyne maght geredt,
 Met hem en zyn gebroet uit 's lichaems schors te jagen
 Van mensch en dier, die hy niet laten kon te plagen.

Na dat hy al dit leet in zyn onzaligh hart
 Stilzwygend hadt herkaeut en overwrokt met smart,
 Vervloekte hy zich zelf, begon zich oock t'ontstellen,
 En van verbolgenheit te zieden en te zwellen;
 En spoog als zinneloos met ysselyk geluit
 Zyn' laster tegens Godt en zyn' Gezalfdn uit.
 De nyt en razerny en dolheit doen hem beven,
 Die ieder prikkels aen zyn helsche wraekzucht geven.
 Van boosheit loopt het schuim hem uit den lastermont,
 Terwyl hy vast stampeit op zyn' gedoemden gront.

Het blaeu vergift spreit zich in d'opgespalkte blikken,
Waer voor zyn geesten zelfs staen sidderen en schrikken.
Zyn adem stinkt, nu hy de lippen ommekrult,
Gelyk een boschleeu, die van woede en honger brult.
Hy blaest de vonken uit zyn neus, die schynt te branden,
En doet al knarssende 't vuur springen uit zyn tanden.
In 't ende loosde hy een diep en naer gezucht,
Dat zich verspreide door de gansche zwavellucht,
Begon by zich alleen te momplen, tot een teken,
Dat alles zwygen moest, wanneer hy hadt te spreken.
Toen bromde hy aldus, gelyk een klok, en sprak:
Hoe nu toe? geef ik 't op? heeft myn gezagh een' krak
Gekregen? Kan ik myn' Aertsvyant dan niet keeren?
Heb ik zoo meenighwerf, om zyne maght te deren,
Vergeefs en vruchteloos alom my afgeslooft?
Ontbreekt myn hant de kracht, of harssens aen myn hoofd
Om list te brouwen, en hem 't leven bang te maken,
Te treffen met myn' pyl en in het hart te raken?
Zal ik een' eenigen zoo vele jaren lang
Bevechten zonder hem te krygen in bedwang?
Wat ik oit heb gedaen, magh my niet langer baten.
Of schoon Herodes haet, om zyne wankle staten

Quansuis te stutten en zyn' waggelenden troon,
Als of een bastert hem quam steken naer de kroon,
Van my wierdt aengestookt, toen hy zoo vele zielen,
Om eenen zuigling in zyn kribbe, liet vernielen,
Toen alle vrucht beneên twee jaren wierdt geslacht,
Nogh versch van moeders borst gerukt en omgebraght.
Ik heb hem zonder vrucht te Betlehem besprongen,
En in dien moort vergeefs naer zynen hals gedongen.
'k Verloor te schendigh daer myn al te schoone kans,
Terwyl die Voetsterling des Joodtschen Timmermans,
Op raet van Gabriël, ging stryken naer Egipte,
En dus myn strikken en zyn lyfsgevaer ontslipte.
Maer nimmer scheen ik bet gesteven in myne eer,
Dan toen hy op bevel van 's hemels Opperheer
In woeste wildernis wierdt van den Geest gedreven,
Om veertigh etmael lang daer zonder spys te leven,
En 't woedend ongediert in my ten doel te staen.
Toen ging ik driewerf hem met myn beloften aen
En schoone woorden, die met honigh overstreken
't Vergift bedekten van myn dubbelheên en treken;
Maer driewerf kaetste hy myn' aenval rustigh af,
Tot dat ik eindelyk den moedt verloren gaf,

En hy gedient wierdt op zyn' wenk van luchtgezanten,
Waer voor ik zwichten moest met al myn vloekverwanten.
Sint heb ik evenwel myn' wraeklust nogh geboet
Aen Zacharias zoon, zyn' voorboed, aen wiens bloet
Herodias zich vol gezogen heeft en dronken,
Toen dat verwaten hoofd van 't lichaem was geklonken.
Nu moet, het ga, hoe 't wil', de meester ook van kant,
En volgen op het spoor van zynen afgezant,
Wat baet my anders 't geen ik immer heb begonnen,
Zoo ik in 't hooftwerk word verschalkt en overwonnen?
Myn wraekzucht spaert bedrogh noch schalkheit om een net
Te spannen, dat eerlang hem, als een hart, bezet,
Wel vast beknellen zal, laet hem daer tegen spartelen,
Om hem op 't smadelykst en allerfelst te martelen.
Den eersten Adam klampte ik eertyts wel aen boort;
En 't ging naer mynen wensch: nu moet de tweede voort.
Maer mits zyn sneêgheit aen geen ooft zich zal vergapen,
Zoo diene ik alle list thans wel te hoop te schrapen,
Om 't web te spinnen van zyn smartend ongeval.
'k Ga dit berokkenen door een van 't Twaleftal,
Om aen den meester door zyn' leerling my te wreken.
'k Zal door Iskariot dit groote werk besteken.

De gretige inborst is van Judas my bekend,
 Die licht zyn handen om den glans van 't zilver schendt.
 'k Zag van zyn gierigheid nogh onlangs versche blyken,
 Toen hy veel liever met de schyven hadt gaen stryken,
 Aen eedlen nardusgeur door eene vrou besteedt
 Voor myns Aertsvyants hoofd; 't welk hem in 't harte speet.
 Ik zal den gierigaert in zyne geltzucht styven,
 En hem tot haet en woede en boosheit aen gaen dryven.
 'k Beloof hem voor zyn werk en arbeit ryken loon.
 Nu dient de kans gewaegt, die zag ik noit zoo schoon.
 'k Zal Judas zonder moeite op myne zyde winnen,
 En leiden om den tuin, en scherpen zyne zinnen
 Met prikkelen van gout; die kan hy niet weërstaen.
 Zoo zie ik alles naer myn' wil en wensch beslaen:
 Zoo toone ik, dat de maght ons nogh is bygebleven
 Van 't hoog gezagh in al zyn werk te wederstreven.
 Wat drale ik nogh? waer toe getoeft? 't is nu myn tyt
 Van reizen, eer de zon uit d'oosterkimmen rydt.
 Zoo sprekende verlaet hy d'onbeschene vloeken,
 En stuift zyns weegs om hoog, om Judas op te zoeken.
 't Geeft alles, waer hy vliegt, den geest; hy zengt het gras,
 En kruit, en klaver: al de bloemen worden asch.

De leli wordt misverwt en mist haer frisse geuren;
De roos besterft om 't hooft, verliest haer purpre kleuren.
De maen wordt zelf bezwalkt door 't doodelyk venyn.
Zoo wordt by zomertyt de heldre zonneshyn
Beschaduw't van een wolk, die zynen glans komt dooven,
En dryvende, van storm bezwangert, dreigt van boven
Met hagels, blixemen en donderen al 't lant
Veel mylen wyt en breet te zetten in den brant.
Niet anders schynt het zwerk nu in den nacht te gloeien
En onweêr van verraet en helsch bedrogh te broeien.
't Schynt ook, of 't aerdryk wort geschut en dreunt en beeft,
Terwyl hy tusschen lucht en aerde op pennen zweeft.
Dus strykt hy eindelyk in Jesses stadt zyn wieken,
Die naer den zwavelpoel en helsche dampen rieken.
Toen sluipt hy stil in 't huis, daer Judas lag verkracht
Van eenen diepen slaep in 't midden van den nacht.
Hy huppelt en springt op van vreugde boven maten,
En schynt om dezen buit niet minder uitgelaten
Van blyschap, dan een wolf, die uitgevast in 't wout
En heet op roof, van verre een weerloos schaep beschout,
Dat van den harder en de kudde afgescheiden
Op geen gevaer bedacht in 't eenzaam dal gaet weiden,

Daer hy 't onnoosle dier in zyn vermogen vindt,
 Fel aengrypt en terstont met huid en hair verslindt.
 Hy zweeft en streeft, gelyk een vogel op zyn veder,
 En wemelt langs den vloer om 't bedde gins en weder,
 En blaest den droomer haet en woeste boosheit in,
 Ondankbaerheit, verraet, en zucht tot snoot gewin;
 En heeft op 't lest een flang hem in de borst gesmeten,
 Die in 't onzaligh dal de Geltzucht wordt geheten.
 Toen week de nachtgeest van de bedtsponde en verdween,
 En vloog weêr naer het ryk der duisternissen heen;
 Terwyl Iskariot, dien 't zweet was uitgebroken
 Van 't slangengift, nu half zyn oogen hadt ontloken.
 Zyne ongerustheit gaf zyn' slaeplust voort den schop.
 Hy vliegt vol hevigheit terstont als zinloos op.
 De schaduw van den nacht was nu aen 't overlenen.
 De morgenstar dreef nu de benden voor zich henen
 Van 's hemels blinkend heir, en voerde 't daghlicht aen,
 't Welk 't heilloos nachtverraet van Judas voor most gaen;
 Wanneer d'Apostel nu vervoert van dolle driften,
 (Dus wist de helsche slang zyn' boezem te vergiften)
 En achtende om het gout geen lasterstuk te snoot,
 In zyne harssenen een gruweldaet besloot;

Een gruweldaet, waer van de weerelt zal gewagen,
Zoo lang de zon rontom den aerdkloot wordt gedragen.

De hooge dagh verscheen, de Paeschfeest door de wet
Van Mozes door Godts last voor Isrel ingezet,
Om 's hemels weldaet, in Egipte den Hebreuuen
Voorheen bewezen, te gedenken door alle eeuwen;
Toen 't Hooft der priesteren den breeden Tempelraet
Verdaghvaerdde in zyn hof, om hunnen ouden haet
Met nieuwe prikkelen te scherpen en te wetten,
En palen aen 't gezagh van Jezus leer te zetten.
Strax komt de Sanhedrin op dat bevel by een.
Hier ziet men priesters, schriftgeleerde Farizeen
En Hoofden van het volk met pleghdigheit vergaren:
Alle yvraers voor de wet in schyn, maer huichelaren
In 't hart, dat boosheit voedt; al fakkels om een lant
Door hunnen tuimelgeest te stellen in een' brant
Van oproer, muitery, en tweespalt en krakkeelen,
En staet en kerk, en volk en overheit te deelen.
Hier zat d'Aertspriester in het midden van de zael
Op een' verheven stoel in zyne volle prael,
En opgehemelt met zyn pleghdige sieraden,
Den riem, den tulbant, en zyn blinkende gewaden;

De merken van zyn ampt en hoogepriesterdom.
 De witte linne rok, en d'Efod zwaait rontom
 Het lichaem, opgepronkt met blaeuwende saffieren.
 De jaspis en zmaragd en sardonix versieren
 Den ryken borstlap, en zyn hoofd de goude plaet,
 Waer in de heiligheit van Godt gesneden staet.
 Hy blinkt, gelyk een zon, die door haer goude stralen
 De maen en starren 't hoofd beschaemt doet onderhalen.
 Niet anders praelt hy hier, en schittert in de ry
 Van al de priesteren met Annas aen zyn zy
 Hoogstaetlyk uitgedost voor zynen stedehouder.
 Toen elk gezeten was, de jongste na den ouder,
 Hief Kaïfas dus aen, en stampte hun zyn' zin
 En bitse bitterheit met alle krachten in:
 't Wordt eindelyk eens tyt om middelen te ramen,
 Om 's Nazareners licht en opgang te beschamen,
 En zyne valsche leer te stuiten, die van dagh
 Tot dagh vast groeit, terwyl der vaderen gezagh
 Gedooft wordt door den glans van deze nieuwicheden,
 Die 't oude wetboek zoo veel jaren al bestreden.
 Gy, Raden, waekt dan op voor uw gemeene best;
 Waekt op en laet ons met geweld dees nieuwe pest,

Alreê tot ons bederf te diep gewortelt, smoren.
 Laet eenen eenigen voor velen gaen verloren.
 Onnoodigh is 't, dat ik het dreigende gevaer,
 U allen toch bekent, nogh breeder hier verklaer.
 Ik sluit: en open nu myne ooren vol verlangen,
 Of iemand weigert hier zyn zegel aen te hangen.
 Men zag door 't uiterlyk gebaer, 't welk ieder hiel,
 Dat deze rede strax den Sanhedrin geviel.
 Een eenigh Raet alleen van tienmael zeven Raden,
 Een eenigh raetsheer zit met droefheit overladen,
 Geheten Nikodeem, eerwaardigh by Hebreen,
 Geleert in Mozes wet, een hoofd der Farizeen;
 Een man, die van der jeugt een voorbeeldt hadt gegeven
 Van ware godtsvrucht en een onbesproken leven.
 Hem hadt de Heilant zelf met zynen eigen mont
 De lessen ingescherpt van zyn Genaverbont;
 Hoewel by nachten, die zy sleten in 't verborgen
 Met onderling gesprek tot in den vroegen morgen,
 Om d'opspraak van het volk te myden en den Raet,
 Verblindt door razerny, vervoert door blinden haet.
 Hy hadt tot dezen tyt voorzichtig stilgezwegen;
 Maer nu men in een schael het bloet begon te wegen,

Het onwaerdeerbaer bloet en leven van den helt,
Op wien zyn ziel de hoop haers levens hadt gestelt,
Kon hy zyn' yver en zyn stem niet langer smoren.
Hy rees dan op, en zuchtte, en liet aldus zich hooren:
't Is waer, dat deze zaek voor ons niet duister is.
Ook uite ik onbeschroomt hier tot behoudenis
Des vaderlants (ik stel de myne aen eene zyde)
De waerheit met den mont, die ik in 't hart belyde.
Ik breng geen vonden voor den dagh, van my verdicht.
Gy, mannen, broeders, zelfs, gy waert met uw gezicht
Meestal getuigen van de wonderen bedreven
Door 's Galileërs maght, die Godt hem heeft gegeven:
Want wie zal niet met my bekennen, dat zyn kracht
't Bereik te boven gaet van 't menschelyk geslacht?
Hy is geen mensch, maer de waerachtige Messias
Geboren uit een maegt, gelyk hem Izaïas
In vorige eeuwen heeft voorspelt en ons beloofd.
Hy spruit uit Davids zaet, hy is alleen ons hoofd
En koning, schoon hy arm en weerloos komt verschynen;
Heel anders dan voorheen met vorstelyke armynen
De voorzaet Salomon zat uitgedost ten toon,
Als Davids erfgenaem op Judaes Leeuwentroon.

Noghtans kan Salomon met al zyn' glans niet halen
By dezen luister van de goddelyke stralen
Op Jezus heiligh hooft van boven neêrgedaelt,
Daer hy de weerelt meê vervult en overstraelt,
Om ons in dezen nacht der dwalingen te lichten,
En in 't gemoet een' brant van liefde en deugt te stichten.
Hy is de Christus zelf geteelt uit Judaes stam,
Hy d'Alverzoener, hy het onbesmette Lam,
Dat met de zuivre sneeu van zyne vlok de vlekken
Der weerden voor Godt den Vader zal bedekken.
Hy is voorwaer Godts Zoon, de Heer der heerlykheit,
Het uitgedrukte beelt der Oppermajesteit.
Hy is Godts ware Zoon. wie kan dit tegenspreken?
Dit is Jeruzalem en 't gansche lant gebleken.
De stomme slaet geluit, genezen door zyn stem.
De blinde ziet den dagh, de doove hoort door hem.
Wie sluit zyne oogen dan voor deze heldre klaerheit?
Wie stopt zyne ooren voor de boetbazuin der waerheit?
Hy redt de kranken, en verlicht hun smart en leet.
De felle winden staen als onder zynen eedt.
Hy stilt het onweêr, en het woeden van de baren,
Die op een enkel woort uit zynen mont bedaren.

Maer wie staet niet verstomt voor zyne wonderdaên,
Als hy de dooden uit hun graven op ziet staen?
Wy zyn door tooverkunst beguichelt noch bedrogen,
Maer zagen Lazarus zelfs onlangs met onze oogen
Uit zyne grafspelonk verryzen, die nu 't licht
Des levens, als voorheen, beschout met zyn gezicht.
Doch wie is maghtigh al zyn wonderen te noemen?
Eer telle ik 't oeverzant en al de lentebloemen.
Wat braekt men tegens hem dan bittren lastergal?
Wy brouwen voor ons zelfs ons eigen ongeval.
Wat mogen wy helaes! ons tegens Godt verzetten?
't Zy ver, dat we onzen naem met zulk een' gruwel smetten.
Och! laet ons liever, tot een' spiegel voor het volk,
Godts afgezant en Zoon en trouwen hemeltolk
Belyden onze zonde, en bidden om genade,
Op dat zyn bede ons by den Vader koom' te stade.
Hy hadt zyn rede nogh niet teenemael geüit,
Of hy werdt door 't gemor in 't spreken haest gestuit.
Gelyk een snelle vliet, die aen het overstroomen,
Door dyk noch dammen noch door paelwerk te betoomen,
De landen in een zee van water heeft gezet,
Op steenen wordt gestuit, en in zyn vaert belet

Met ysselyk gedruis langs d'oevers nêr komt snorren.
 Niet anders sloeg de Raet vol hevigheit aen 't morren.
 Zy toonen Nikodeem door 't overstuursch gelaet,
 Dat niemant is gedient met zulk een' ydlen praet.
 Zy smalen op zyn deugt, ontstelt van bystren toren,
 En vragen: Zyt gy ook in Galileen geboren?
 Zoo worstlen ze onderling en zitten half gedeelt,
 Terwyl het Hooft des volks van 's priesters zin verscheelt.
 Zy zyn wel altemael eenstemmigh van gevoelen,
 Dat Jezus bloet het vuur van hunnen wrok moet koelen;
 Maer Levys rot wil op den hoogtyt met hem voort,
 En d'ouderlingen raên te beiden met den moort,
 Bevreesst voor 't woedend graeu, dat door zyn muiteryen
 Den vogel van hun net en strikken moght bevryen.

Men hadt nogh naeuwelyx dien onderlingen twist
 Gestilt door meerderheit van stemmen en beslist,
 Of Judas komt in 't hof van Kaïfas gestoven.
 Maer, eer hy intreedt, komt de schaemte nogh eens boven.
 Zyn voet is driemael op den drempel neêrgezet,
 En driemael wordt hy wederhouden in zyn' tredt.
 Het aengezicht besterft, de kracht wil hem begeven.
 De kniën knikken en de zwakke beenen beven.

Een droevigh voorspook, dat zyn wankelende schreên
 Door 't struikelen nogh stuit, en raedt te rug te treên.
 Hoe hy het gruwelstuk meer nadert, hoe zyn zinnen
 Daer meer af gruwen, en 't geweten hem van binnen
 Meer toeroept: Keer te rug, rampzalige, keer weêr,
 Keer weder, 't is nogh tyt, gedenk aen uwen Heer
 En zoo veel weldaên van zyn gunst by u genoten.
 Maer och! hy luistert niet; zyne ooren zyn gesloten,
 En voor die inspraek van 't gewisse toegestopt,
 Dat van zyn gierigheid wordt op den mont geklopt.
 De geltzucht komt op nieu hem in zyn opzet styven.
 Zyne ooren luistren maer naer 't klinken van de schyven.
 Hy gaet dan rustigh voort en treedt de hofzael in.
 D'Aertspriester zit verbaest; de gansche Sanhedrin,
 Hem kennende, is van diep verwondren opgetogen,
 En kan niet vatten, wat dien leerling heb' bewogen
 Des Nazareners te verschynen in den Raet,
 Die gansch verzet en als voor 't hoofd geslagen staet.
 Hy wordt beleeft gegroet en minnelyk ontfangen,
 Terwyl vast ieder brandt inwendigh van verlangen,
 Om d'oorzaak van zyn komst, te duister om te raên,
 Van hem uit zynen mont en rede te verstaen.

Na dat aen 't opperste endt een plaets hem was gegeven,
 Zweeg elk; en Judas heeft aldus toen aengeheven:
 Gy, Joodtsche mannen, die hier plegtigh zyt vergaêrt,
 En 't wettigh recht van 't volk en 't priesterdom bewaert,
 En yvert om 't gezagh van Mozes wet te stutten
 En haer' gedreigden val met alle kracht te schutten;
 My is bekend, hoe gy nu lang al zyt bedacht
 Op listen, om myn' Heer te krygen in uw maght:
 Ziet endelyk den tyt ter goeder uur geboren,
 Hebt ge anders tot myn' eisch en voorslagh eenige ooren,
 Dat ik u leveren zal zonder stoot of slagh
 Den Galileër in uw handen dezen dagh.
 Wilt gy my alles, wat ik eischen zal, beloven;
 'k Belove u, eer de zon de starren weêr zal dooven,
 En 't morgenlicht beschynt het gansche weereltront,
 Uw wenschen te voldoen in dezen avontstont.
 Uit hadt hy, en de vreugt was in 't geheldert wezen
 Van al de Vaderen strax klaer genoeg te lezen.
 Van blyschap juicht hun hart, van blyschap springt het op.
 Zy vyzlen zyn vernuft en schrandtheit in top.
 Hy toen aen 't eischen, en de priesters aen het dingen.
 Hy slaet den koop hun toe voor dertigh zilverlingen;

Die telt men datelyk hem uit de schatkist aen.
Ga, Judas, ga vry heen met dezen schat belaên.
Maer och! hoe wil die last eerlang 't geweten drukken,
Als gy geen einde ziet aen alle uwe ongelukken?
Dan wenscht gy, dat gy noit uw handen hadt besmet
Noch uwe voeten in den Sanhedrin gezet.
Wat licht wil nogh eerlang in uw gemoet verryzen?
Hoe zult ge van u zelf en uwe boosheit yzen?
O heilloos mensch, die, dus verrukt door snooden lust
Tot zielloos gout, uw ziel, uw heil verkoopt en rust;
Die om een hant vol gelts het onwaerdeerbaer leven
Verkoopt van 's levens Vorst, die 't eeuwige u kon geven.
Rampzalige, wiens trou, verleidt door helsche nyt,
Op goude klippen al te deerlyk schipbreuk lydt;
Past dit een' leerling, een' Apostel opgetogen
In 's Heilants school; hebt gy die lessen ingezogen,
Als elk de spreuken schepte uit zynen gouden mont,
En hy d'orakelen ontsloot van 't Heilverbont?
Zyn dit die schatten, die geen dieven kunnen stelen?
Och! dwaze koopman, die den drek kiest voor juweelen,
En raekt de parel quyt, van Godt u aengeboôn,
De schoonste parel uit des Allerhoogsten kroon.

Onzalige, men zal in alle weerelthoeken
 Dat bloetgelt met uw' naem in eeuwigheit vervloeken:
 Zoo lang 'er menschen zyn op aerd, die hun gemoet
 En ziel verslaven aen den draf van 't aerdsche goet:
 Zoo lang 'er wormen zyn, die kruipende langs d'aerde
 Op geene schatten zyn belust van hooger waerde:
 Zoo lang 'er mollen zyn, die door het gout verblindt
 Om schatten wroeten, die de tyt en roest verslindt:
 Zoo lang 'er vrekken zyn, die zich aen drek vergapen
 En zwoegen nacht en dagh om gelt by een te schrapen:
 Zoo lang 'er vrekken zyn, die gansch van schaemte ontbloot
 Om 't gelt geen gruwelen oit rekenen te snoot:
 Zoo lang 'er vrekken zyn, die voor geen helsche plagen
 Noch straffen zyn bevreest om rykdom te bejagen:
 Zoo lang 'er vrekken zyn, die nimmer te verzaên
 Zich niet ontzien hun bloet en vrienden te verraên:
 Zoo lang 'er menschen zyn, die droeve weêuwen drukken
 En weezen op 't gebeent, gelyk griffoenen, plukken:
 Zoo lang 'er menschen zyn, die tegens recht en reên
 D'onnooslen pogen op de harssepan te treên:
 Zoo lang 'er menschen zyn, die hunnen Godt verzaken
 En van het gout hun heil, hun' troost en afgodt maken:

Zoo lang 'er menschen zyn; die hunnen Heer in schyn
Belyden met den mont, in 't hart verraders zyn:
Zoo lang 'er menschen zyn, die van geen' godtsdienst weten,
En trouweloos hun trou en eer en plicht vergeten.
Dat zyn al Judassen, die om een vuil genot
Hun' Heilant na zyn doot verraden en hun' Godt.
Hoe willen zy 't zich met den booswicht ook beklagen,
Wanneer de worm, de gier eerlang begint te knagen,
Die eeuwich byten, die het hart verpikken zal?
Vlucht dan, rampzaligen, vlucht heen door bosch en dal.
Gaet dan een schuilplaets vry in bergspelonken zoeken.
't Geweten volgt u na in alle duistre hoeken.
't Geweten, overtuigt van uw vervloekt bedryf,
Verzelt u overal, gelyk de schaduw 't lyf.
Dan zult gy van u zelf en uw gedachten gruwen.
Dan zult gy wenschen al de brokken uit te spuven
Van 't onrechtvaerdigh goet, daer 't oog door was verlokt,
Dat gy met ope keel hadt gulzigh ingeslokt.
Die worden ook van Godt uit uwen buik gedreven.
Gelukkig, zoo uw ramp magh einden met uw leven!

Judas de verrader.

Het tweede boek.

DE gulde zon, die op het feest van dezen dagh
De kimmen spader hadt verlaten, dan ze plag,
En op den middagh meer dan eens aen 's hemels transsen
Met nevelen gedekt haer koesterende glanssen,
En 't aerdryk flaeuwer dan voorhene toegelicht,
Ging nu in 't weste schuil met vlekken in 't gezicht
Van bloet besmet; als scheen zy door haer droeve stralen
Een droevigh voorspook te vertoonen in het dalen
Aen 't Idumesche lant van ramp en ongeval:
Wanneer Godts Zoon met zyn verkoren Twaleftal,

Daer Judas onbeschaemt nu weêr was by gekomen,
De poort van Davids stadt genaekte zonder schroomen,
En intradt, van geen angst of vreeze om 't hart bezet,
Om voor de laetste mael den hoogtyt van de Wet
Daer nogh te vieren, en van zelfs het dierbaer leven
Dan, als een offerlam, den haet ten proi te geven.
Hy vondt den maeltydt hier met alle pleghtigheid
Door twee Apostelen in 't prachtigh huis bereidt
Des ryken Simons, die van blyschap overgoten
Den Heilant wellekoomt met al zyn reisgenoten,
En juichende inhaelt in zyn heerelykste zael,
Waer in de tafel stondt met hare volle prael.

De noitbesmette mont, toen elk was aengelegen,
Badt Godt den Vader eerst ootmoedigh om zyn' zegen,
En hief in 't ende met liefalligheid dus aen:
Myn vrienden, die met my veel leets hebt uitgestaen,
Die vrou en kinderen en huis verliet en magen,
Om my te volgen en den last te helpen dragen,
Tot 's menschdoms heil van Godt myn' schoudren opgeleit;
Myn waerde broeders, die ik ook met teederheit
Bemint hebbe, en omhelst met broederlyke liefde,
Die 't binnenst van myn ziel en ingewanden griefde;

Ik dank myn' Vader, en 't verquikt ook mynen geest,
 Dat ik voor 't lest met u magh vieren deze feest,
 En 't Paeschlam nuttigen, eer ik myn bloet ga plengen,
 Eer ik myn lichaem ga voor u ten offer brengen:
 Want nimmer zal ik dat meer proeven met myn' mont,
 (Gelooft het Woort, waer aen gy altoos trou bevondt)
 Voor dat ik op myn' troon, bestuwt van Cherubynen,
 Aen 's Vaders rechte hant vol glori zal verschynen,
 Daer ik met ongedult u ook verbeiden zal,
 Tot dat gy wordt verlost van 't aerdsche jammerdal.
 Daer zult ge, als koningen, op glinsterende troonen
 Met my de tafel van den Hemelvoogt bekroonen.
 Volhardt maer in geloof, en hoopt op dezen staet.

Zoo spreekt hy en poogt vast door 't rustige gelaet
 Voor zyne jongeren de pyn en droeve smarte
 T' ontveinzen, die hy nu alreê gevoelde in 't harte,
 Terwyl hy overdenkt zyn naderende doot.
 Toen brak en reikte hy aen elk 't gezegent broot,
 Daerna den wynkelk, Godt ten offer toegeschonken,
 Die van d'Apostelen werdt hoofd voor hoofd gedronken,
 En voerde hun op nieu dees rede te gemoet:
 Myn dischgenoten, dit 's myn lichaem, dit myn bloet.

Dit is myn lichaem, dat ten beste wordt gegeven,
 Op dat gy van het pak der zonden wordt ontheven.
 Dit is myn bloet, dat, tot vergeving uitgestort
 By Godt, voor velen en voor u vergoten wordt.
 Dit 's myn Verbont, doet dit tot myn gedachtenisse,
 Op dat geen tyt myn doot uit uw geheugen wisse.
 Gedenkt uw' Heer hier meê, zoo lang uwe aders slaen.
 My dwingt het opperste bevel van hier te gaen:
 Doch een van u, een van myn lieve dischgenoten
 Heft zyne verssens op om tegens my te stooten;
 Een van u allen is 't, een van dit Twaleftal,
 Die voor den morgenstont my nogh verraden zal.
 Maer wee dien mensch! wee hem, door wien ik ga verloren!
 Och! 't waer hem beter, dat hy nimmer was geboren.
 Hier sloot de goude mont zyn lippen, milt van tael.
 D'Apostlen zitten als verwezen altemael.
 Elk is verwondert, en gelyk voor 't hooft geslagen,
 Beschroomt om hem den naem des booswichts af te vragen.
 De Bethsaïder zelf vermeet zich niet, hoe stout,
 Zyn' Heer te vragen, wie dit heilloos schelmstuk brout;
 Maer wenkt den lieveling des Heilants met zyne oogen,
 Die, met zyn hooft op d'onbevleete borst gebogen,

Met vleiende gebeden zyn' lieven meester smeekt
 Den schelm te noemen, die hem naer het harte steekt.
 Gods Zoon verklaerde in 't end zyn woorden hun dus nader.
 Dit is d'onzalige, dit is de Christverrader,
 Dien ik met myne hant den ingedoopten beet
 Zal geven tot bewys, dat ik zyn' toeleggh weet.
 Met reikte hy den beet aen Judas onder 't spreken.

Och! och! Iskariot, gevoelt gy 't hart niet breken?
 Of is het harder zelfs dan steen of diamant?
 Hoe durft gy dezen beet ontfangen met uw hant?
 Gy kaeut een bittre vrucht vol doodelyke korlen,
 Waer van in eeuwigheit de nasmaek op zal borlen.
 Belyd uw lasterstuk, sta op van dezen disch,
 Val uwen Heer te voet en bid vergiffenis,
 Bid hem vergiffenis; zyn goetheit zonder ende
 Wees noit den zondaer af, die 't wanbedryf bekende,
 En vol boetvaardigheid de kniën voor hem boog
 Met een gebroken hart en tranen in het oog.
 Dat, weet gy, kan zyn ziel en ingewanden roeren.
 Hy staet wel op, maer och! om 't schelmstuk uit te voeren.
 Hy gaet dan heen verhardt, als kon hy 't zaligh licht
 Van Jezus aenschyn niet meer dulden in 't gezicht;

Als vreesde hy verwyf uit dezen mont te hooren,
 Die zelfs geen vyanden gevloekt hadt oit te voren.
 Hy gaet dan heen verhardt in zyne gruweldaet,
 En zet het daetlyk naer den godtvergeten Raet,
 Die naer dien leitsman nu al reikhalst, vol verlangen,
 Om zynen meester in de duisternis te vangen.

Toen nu de booswicht was geweken uit de zael,
 Hief Jezus tot besluit van zyn gezegent mael
 Een heiligh zangliet aen, om met verheven klanken
 Voor 't heiligh nachtbanket den hoogsten Godt te danken.
 Toen rees hy van den disch, en ging met d'Elven uit
 Jeruzalem om aen zyns Vaders raetbesluit
 Het laetste zegel van zyn dierbaer bloet te hangen.

De zilvre maen quam op, doch met bestorve wangen,
 En met een' droeven kring bezwalkt in haren glans.
 De starren schenen flaeu en dootsch uit haren trans.
 De Heilant stapt vast voort met onvermoeide schreden,
 Van zyne jongeren ook rustigh nagetreden,
 Terwyl hy met zyn tong, gestipt in hemelsch zout,
 Hun zyne alwetenheit dus op den wegh ontvout:
 De tyt is eindelyk, ja zelf de nacht verschenen,
 Dien ik zoo meenighwerf u heb gespelt voorhenen;

De tyt genaekt, op dat de Godtsspraek word' vervult,
Die my het leven eischt en 't bloet, waer door uw schult,
In 't hemelsch schultboek u rechtvaerdigh aengeschreven,
Wordt quytscholden en voor eeuwich uitgewreven.
Ik volg myns Vaders wil, gelaten van gemoet,
En pleng voor u met lust myn martelwilligh bloet.
Ook is uw liefde en trou my meer dan eens gebleken
En stondt tot dezen tyt nogh pal en onbezweken:
Maer gy, gy allen, eer de zon weêr blinken zal,
Zult my verlaten in myn droevigh ongeval.
Gy alle, zult uw trou, wat elk zich magh vermeten,
Gy alle, zult uw' Heer in dezen nacht vergeten.
't Orakel van Godts Geest heeft in d'onfeilbre blaên
Voor eeuwen al gespelt: Ik zal den Harder slaen,
En al de kudden van malkanderen verstroien,
Terwyl de lammeren in duisternis verschoien.
Uit hadt hy, en zyn tael, gevat van hun gehoor,
Klonk, als een donderstem, den jongeren in 't oor.
Elk staet verbaest van schrik, van gramschap en van rouwe.
Elk zweert met dieren eedt hem ongekreukte trouwe.
Maer Peter scheen vooral, die meer dan eens te stout
Gestoft hadt op zyn kracht en ydel zich betrouwt,

Maer Peter, Peter scheen vooral zich des te belgen,
En kon in zynen krop die woorden niet verzwelgen.
Hy borst dan heftigh uit: Ik vrees voor geen gevaer.
Wie in zyn trou bezwykt, ik sta onwankelbaer;
Ik sta, gelyk een rots, die nimmer zal bezwyken.
Wie u begeven magh, ik zal niet van u wyken.
Wat bloohart u verlaet in uwen jongsten noot,
Ik zal u bystaen, ik u volgen in de doot.
Schoon ze alle ook vluchten, ik zal u alleen beschermen.
Al schyne ik reê bedaegt, ik heb nogh kracht in d'armen.
Myn bloet is nogh geen ys in 't stramme en trage lyf.
Dees rechte hant is nogh van ouderdom niet styf,
Die weet nogh met het zwaert te spelen en te raken.
Ik, ik alleen zal u getrou hier meê bewaken
En gaen het dol geweld van 't woedend rot te keer.
Met trok hy van zyn zy het glinsterend geweer
En toonde zynen Heer den houwer scherp van snede,
Die flux dit antwoord paste op zyn vermeetle rede:
Hoe zeer gy op uw trou en onversaegtheit boogt,
Hoe trots gy op uw' arm en krachten stoffen moogt,
Hoe trots uw rechte hant dien blanken sabel zwaegie,
Nogh zult gy, eer de haen het licht ten bedde uit kraeie,

O Peter, die nu breet gaet weiden met den mont,
Nogh zult gy uwen Heer voor dezen morgenstont
Verlaten in den noot, als hy, in 's vyants handen,
Geboeit, geknevelt wordt met onverdiende banden.
Dan zal een vrouwestem die rots te mortel slaen,
Dien rotssteen, die nu onverwrikbaer schynt te staen.
Ja driewerf zult gy, eer de nacht nogh is ten ende,
Zelfs zweren, dat gy noit den Galileër kende.
Gy zult uw' meester, en uw' meester niet alleen,
Maer driewerf ook u zelf verzaken achter een.
Een werelooze maegt zal dan den helt verjagen,
Die hier zyn' heldenmoedt zoo breet nu voor komt dragen.
De helt, die nu het hoofd zelfs wil aen krygsvolk biën,
Toont dan aen eene maegt de hielen, snel in 't vliën.

Dus was hy sprekende aen den Cedron nu gekomen,
Die vloeyde langs een' hof, met steile cederboomen
En groene lauwers en olyven dicht beplant,
Die weligh groeiden op den gront van 't vette lant.
Dit was de bidtplaets, daer hy was gewoon te smeken,
En met den Vader 's nachts al biddende te spreken.
De Bethsaïder volgt hem in 't olyvendal
Met Zebedeüs zoons alleen van 't Elleftal,

En d'andere acht gebiedt hy aen de beek te blyven.
Wien lust het nu met my in schaduw der olyven
Dat spoor te volgen van des Allerhoogsten Zoon,
En hem in dezen hof te leiden met myn' toon?
Ik volg hem in dien hof met zuchten en gebeden,
Schoon hy de pers alleen zal voor myn zonden treden.
Ik volg myn' Veltheer na in 't droef Gethsemané,
Schoon hy alleen met Godt zal worstlen om den vreê:
Ik volg hem in dien hof, schoon hy alleen zal stryden
Om ons van 't slaefsche juk voor eeuwich te bevryden,
Door Adams misbedryf op onzen hals gelaên.
Hier wordt die schult geboet in Edens hof begaen.
Hier wordt het Paradys voor ons op nieu ontsloten,
Waer uit het hoog gerecht onze ouders hadt gestooten.
Myn ziel, gy wordt verdaegt door Jezus jammerklaght.
Treed naer Gethsemané in 't midden van den nacht,
Treed naer Gethsemané, al is de lucht betogen
Van dikke duisternis; zyn liefde zal uwe oogen
Ophelderen, die door de wolken van verdriet
Zelfs in den duistren hof voor u haer stralen schiet;
Die blinkt met haren glans door al de nevels henen
Van 't zuchten en 't genok, van 't jammeren en stenen.

Treed naer Gethsemané, terwyl hy wordt bestreên
 Van duizent pynen en van duizent harteween.
 Myn ziel, val met uw' Heer en Heilant aen het schreien;
 Myn ziel, ga ook met hem in 't dal der droefheit weien,
 Terwyl hy smelt en dryft in eenen tranenvloet,
 En 't doodelyke zweet van angst verkeert in bloet,
 Om u het heilpat door die roode zee te banen.

Och! hemel, strem, och! strem de biggelende tranen
 Op 't hemelsch aengezicht tot paerlen altemaal,
 En al de sprengkelen van 't bloetzweet tot korael.
 Zoo kiest myn zangeres, versiert met die juweelen,
 Den doodelyken hof voor bloedige tooneelen.
 Zoo treedt zy in het licht. zoo krygt haer zingen klem.
 Zoo wordt d'Olyfberg zelfs bewogen door haer stem.
 Zoo zal de Cedron haer een ware hoefbron strekken.
 O hemel, help, ei help haer toch de snaren trekken,
 En schenk haer krachten om den mateloozen druk
 T'-ontvouwen van Godts Zoon. Och! had ik dit geluk!
 Dan stortte ik hemelval door uwe gunst gesteven.
 Dan wierdt Gethsemané met hemelinkt beschreven.
 Dan roken deze blaën, den Heilant toegewydt,
 Naer Paradysdaeu, die ons droevigh hart verblydt.

Messias komt dan in het worstelperk getreden,
Gewapent met een schild van zuchten en gebeden.
Maer driewerf schrikt hy, driewerf aerzelt hy in 't gaen,
En driewerf grypt hy moedt, en driewerf blyft hy staen.
Dat heldenhart schynt nu in weinige oogeblikken
Bezweken, schoon het flus voor geen gewelt kon schrikken.
Dat heldenhart schynt nu te siddren, als een blat
Van eenen dwarrelwint in 't ruischend bos gevat.
D' aenstaende smart begint zich nu alreê t'ontvouwen
Voor zyn alwetend oog, dat alles kan beschouwen.
Hy ziet den wolf alreê gedost in 't schapevel.
Hy hoort alreê den schimp, de smaet en 't guichelspel,
Dat grimmen, dat gevloek, dat schuifelen en schenden.
Hy voelt de taeie roên gesleten op zyn lenden.
Hy ziet zyn heiligh hoofd alreê gestelt ten toon,
Dat voelt de doornen al der smartelyke kroon.
Hy ziet dat aenschyn reê bespuwen en die kaken,
Daer zelfs de hemelen van teedre minne om blaken.
Hy ziet den toestel al van 't wreede moortbedryf,
En zich het purpre kleet al hangen om het lyf;
Het afgemartelt lyf, geverft met roode strepen,
Nogh rookende van 't bloet en 't snerpen van de zwepen.

Hy ziet den rieten staf hem steken in de hant.
Hy voelt de koort alreê, die zyne leden spant,
Den hamer, nagelen, met kracht van yzre vuisten
Door 't vleesch geklonken van de schelmen, die hem kruisten.
Hy proeft aen 't kruis gesmacht den gal gemengt met eek.
Hy voelt in zyne zy den doodelyken steek
Der speer, terwyl hy 't hoofd, der Engelen verlangen,
Laet op de blanke borst, van bloet gepurpert, hangen.
Dus worstelt hy, terwyl zyn geest den gloet gevoelt
Der pyn noit uitgebeeldt door tranen, noch verkoelt.
Dus worstelt hy en wordt van vloeken en gedrochten,
Van hemel, aerde en hel, ja van zich zelf bevochten.
Wel driewerf, doch vergeefs, poogt deze groote helt
Op 't spits van zyn gebeên te keeren al 't geweld.
Wel driewerf zendt hy naer den hemel zyn gebeden,
En driewerf kaetst de wint zyn zuchten naer beneden.
Daer geeft hy 't op in dien benaerden zielestorm.
Och! och! hy zygt in 't stof, en krimpt, gelyk een worm.
De bittere voorsmaek van dien bittersten der koppen
Verkeert van top tot teen zyn zweet in roode droppen.
Helaes! hy kan niet meer: daer stort hy flaeu van moedt
Ter aerde neêr, en merkt het slaghvelt met zyn bloet.

O Simon, Simon, die zoo breed hebt opgegeven,
 Waer zyt ge, die uw bloet woudt storten voor zyn leven?
 Hoe, slaept gy? kunt ge nu den slaep niet wederstaen,
 Wat zal 't dan zyn, als 't op een vechten strax moet gaen?
 En gy, o lieveling van onzen Aertsbehoeder,
 Die teêr gelieft, als geen scholier, maer als een broeder,
 Hem voor de moeder zelfs gelegen hebt aen 't hart;
 Och! wordt uw liefde kout in 't gloeien van zyn smart?
 Hoe luttel zweemt gy met uw' broeder naer de zonen
 Des donders, die nu slaept, daer Jezus om de troonen,
 Die uwe moeder stout dorst eischen door gebeên,
 Voor u in 't bloedigh velt vast strydt met duizent ween.
 Gy slaept zoo zwaer, als loot; uwe oogen overgoten
 Van diepen slaep zyn met uwe ooren toegesloten.
 De Trooster van 't heelal magh uitzien west en oost,
 Maer oost noch weste geeft hem eenen blik van troost.
 De Vader midlerwyl slaet zyne ontfermende oogen
 Van uit zyn hoog paleis en zyn gewelfde bogen
 In 't ende neder op zyn' troosteloozen Zoon.
 Gy, Englekoren, komt, ei komt myn' zwakken toon
 Te hulp met klanken van uw noitvermoeide tongen,
 Waer meê Godts lof een in een uit wordt opgezongen.

Gy, Engelen, ontvout my nu de heerlykheit
Des Allerhoogsten in zyn volle majesteit.
Onmooglyk is 't met verf dit tafereel te malen.
Dat eischt een Pinxtervuur, een' gloet van hemelstralen.
De Godtheit heeft om hoog met d'ongeschape hant
Een hof van klinklaer gout en eeuwich diamant
In top der hemelen gesticht en afgemeten.
Hier is ze in 't hoogste licht op eenen troon gezeten
Van blinkenden zmaragd en vlammanden robyn.
Recht voor haer voeten vloeit zoo klaer, als kristallyn,
Een glaze zee, waer uit men de geheimenissen
Van 't weereltsche beloop en 's hemels raet kan vissen.
De ryke zetel wordt gestut en onderschraegt
Van Cherubinnen, die van schaemte en schrik versaegt
Het wezen dekken uit ontzagh met dubble wieken,
Die lieflyk naer den geur der Paradyslucht rieken.
Hier blinkt de Vader in den starrelichten trans
Uit zyn gestoelte met zyn' zaligenden glans,
Bestuwt van Michaël en eenen stoet staffieren,
Die alle in 't hemelsch blaeu rontom den zetel zwieren
In kleeden, opgesiirt met paerlen en korael.
Zyne oogen branden met een' goddelyken strael,

Daer zelfs de zon en maen haer' luister van ontleenen,
In 't hooft met eenen glans of regenboog omschienen.
Het stralende gewaet, dat van de schouders zwaeit,
Door Serafinnen met de naelde dicht gezaeit
Vol goude zonnen, dooft den goddelyken luister
Van al de hemelen, by zulke glanssen duister.
Hy voert een' scepter van genade in zyne hant,
Die met haer vingren aerde en hemel overspant.
D' eerwaerde ry van tweemaal twalef ouderlingen
Zit om den stoel ten toon in d'allerhoogste kringen,
In blinkend wit gekleedt; elk, met een goude kroon
Op 't witgevlokte hooft, gezeten op een' troon.
De zeven Geesten, die den koning trou bewaken
En 't godtlyk aenschyn dichtst met hunnen glans genaken,
Staen uitgedost in 't gout, en houden hier de wacht
Met oogen schitterende, als lampen, dagh en nacht.
Nogh ziet men by den troon vier dieren ryk van oogen,
Die nu vier lichamen in eene ziel vertogen,
En dan weêr wisselen en mengen in 't gemeen
De vier gedaenten van de lichamen in een.
Zy weten wonder zich in bocht by bocht te krongkelen.
Elk heeft zes vleugelen vol oogen, als karbonkelen.

Men ziet den mensch, het kalf, den arent en den leeu,
 Die 't starredak vervult met vreesselyk geschreeu.
 Zy houden nimmer op van hunnen Godt te loven,
 En zingen, dat het klinkt in 't hoogste hof der hoven,
 Met duizent Engelen, die op een nieuwe wys
 Den Vorst verheffen van het zaligh Paradys.

Thans quam de hemelraet ten hoof door Serafynen
 Gedaghvaert op 't bevel des Oppersten verschynen.
 Elk ziet hem naer den mont en luistert stom en stil.
 Toen openbaert hy hun aldus zyn' wyzen wil:

Gy, Raden, weet, hoe ik uit klei, door lust gedreven
 Den mensch geteelt heb en bezielt met vier en leven,
 En hoe hy in den hof zoo deerlyk wierdt besmet
 Door 't overtreden van myn aenbevolen wet.
 Noghtans wou myn genâ hem sparen in myn' toren,
 En heeft toen een geslacht voor andren uitgekoren,
 Gesloten een verbont met vader Abraham,
 Dien ik een' helt beloofde uit zyn' onvruchtbrn stam,
 Die al de weerelt zou verlossen van haer lyden
 En haren slaesschen hals van 't lastigh juk bevryden.
 Ik heb haer dezen helt, myn' uitverkoren Zoon,
 De glori van myn ryk, den luister van myn kroon,

Ik heb haer dezen helt, om dus myne erfverbonden
Te zegelen, ten troost beneden toegezonden.
Maer dit 's nogh niet genoeg; de Vader moet zyn kint,
Dat hy als d'appels van zyne oogen zelfs bemint,
De Vader moet zyn kint nogh zien ten offer brengen
En 't bloet tot boete van die smet van Adam plengen.
Dit 's endelyk de tyt, die my dat liefste pant
Ten zoen komt eischen, en dat bloet van myne hant,
Om alle vlekken van de weerelt uit te wissen.
Ei ziet hem worstelen in d'aerdsche duisternissen.
Ei ziet hem worstlen in dien jammerlyken staet,
Terwyl hy vast bedrukt het oog naer boven slaet,
En troostloos uitziet naer zyn' Vader, vol verlangen,
Om uit het eeuwich licht een' blik van troost t'ontfangen.
'k Bevele u dezen last, getrouwe Gabriël,
Die aen de moedermaegt in d'onbesmette cel
De blyde bootschap bragt. Ga, spreek hem moedt in 't harte,
Verzacht met uwen mont de prikkels zyner smarte.
Verquik hem met een' strael van 't alverquikkend licht.
Ga, droog de tranen af van 't hemelsch aengezicht,
Dat al de Cherubins beminnen en belonken;
En breng hem dezen kelk van my zelf ingeschonken,

Den bittren kelk, tot heil van 't sterfelyk geslacht.
 Zoo schept zyn droeve geest weêr nieuwen moedt en kracht.
 Zoo moet zyn menscheit zich der bitterheit niet belgen
 Van dezen kruiskelk, schoon die bang valle om te zwelgen.
 Zoo zett' hy onbeschroomt dien beker aen den mont,
 En drink' hem uit met hef, met droessem tot den gront.

Zoo spreekt d'Almaghtige uit zyn' zetel, die vast dondert
 En vier en vlammen braekt, terwyl zich elk verwondert,
 En dankt den Vader, die zyn' wellust en zyn' wensch,
 Den Zoon wil offeren ten beste van den mensch.
 De hemel daverde en scheen rasser te bewegen;
 Waer op de Gryzen, van hun troonen afgestegen
 En op het aengezicht gevallen, elk hun kroon
 Eerbiedigh smeten voor het outer van Godts troon.
 Strax lieten d'Engelen en al de hemelkoren
 Wel driewerf achter een den galm van heiligh hooren.
 Zy zingen driewerf: Godt, den Vorst van 't eeuwich hof,
 Den Opperzegenaer zy eeuwige eer en lof.
 De gansche hemel schynt in orglen te verkeeren,
 En baeut de galmen na: Lof zy den Heer der heeren.
 De goude schael vol reuks, de citers eeren hem,
 Die zynen scepter zwaeit in 't nieu Jeruzalem.

Al d'Englen wenschen vast den Zoon ook in te halen
Om in het eeuwigh ryk aen 's Vaders zy te pralen.

D'Aertsengel Gabriël, die zich in 't starlicht kleet
Ten dienst van zynen Heer gedurigh houdt gereet,
Schiets flux de vleugels aen, zoo schoon als fenixveren,
Waer in de kleuren zich verwisslen en schakeren
Van gout en hemelsch blaeu, gelyk de regenboog,
Of schoone pennen van den paeuwestaert, naer 't oog
Der middaghzon gekeert, die flikkert op die glanssen.
Hy spreit de wieken uit in d'onbezwalkte transsen
En klapt ze tegens een wel driewerf in zyn vlucht.
Hy klieft de winden, breekt de wolken en de lucht,
Doorzwemt de nevelen, die 's nachts het zwerk betogen.
Hy zwaait van ronde in ronde, en ziet strax uit den hoogen
De stadt van David en de klare Cederbeek.
Hier hing de vlieger op zyn pennen, die hy streek,
Gelyk een adelaer, die kristallyne vlieten
In 't vliegen wordt gewaer, gezwint komt nederschieten
Om 't hart te laven uit den verschen waterval.
Dus komt hy endelyk in 't vette Olyvendale,
In 't droef Gethsemané voor over neêrgestegen,
Daer hy den Heilant vindt ter aerde neêrgezegen.

Flux heft hy Jezus op, en geeft hem nieuwen moedt.
 Hy wischt het aenschyn af begruist van stof en bloet,
 En droogt de tranen en het zweet met zyne slippen,
 En kust hem voor den mont met troostelyke lippen,
 Tot dat de geest bequam en schepte ruimer aem.
 Toen spreekt hy hem dus toe: O eenige erfgenaem
 Van Godts en Davids kroon en d'onbepaelde ryken,
 Vrees niet, laet uwen moedt voor geen gevaer bezwyken.
 Geen pak van zwarigheên, van droefheit, angst of smart,
 Hoe zwaer ook in dit uur, bestulp' 't weemoedigh hart.
 De zon van uw triomf zal u eerlang verblyden
 En al de nevelen verjagen van uw lyden.
 De zon van uw triomf staet reede in haer geboort,
 Die deze duistre wolk van druk voor eeuwich smoort,
 En al de weerelt zal verquikken en beschynen.
 Het zaligh Paradys en al de Cherubynen
 Zien vol verlangen uit naer d'uitkomst van den stryt,
 En wenschen vast den helt zeeghaftigh en verblydt
 In 't nieu Jeruzalem al juichende t'ontfangen
 Met nieuwe toonen en met keur van zegezangen.
 Al wordt gy hier beschimpt, bespuwt met fellen hoon.
 Al drukt men 't heiligh hoofd met eene doornekroon.

Al wordt ge om laeg veracht, getrappelt en vertreden.
Al teisteren de roên met stramen alle uw leden.
Al steekt men u tot smaet een' rietstaf in de hant.
Al zygt gy onder 't pak van 't lastigh kruis in 't zant.
Al wordt uw lichaem hier gemartelt en gebroken.
Al wordt gy in het hart van 't moortgeweer doorstoken,
Gy zult nochtans, gy zult, o goddelyke helt,
Vol glori pralen met de zege in 't bloedigh velt.
Gy zult het dol geweld in 't endt betriomferen,
En alle uw vyanden eerlang om hoog braveren.
Daer is een andre kroon, die allen glans verdooft,
Uw schimpkroon ongelyk, beschoren voor uw hoofd.
Gy zult die tranen, daer uwe oogen in verdrinken,
In parelen verkeert, aen deze kroon zien blinken.
Daer zwaeit gy met de hant een' andren koningsstaf,
Waer aen die druppelen, die langs de wangen af
Nu bloedigh sypelen, dan als robynen gloeien;
Een' staf, die schooner dan Aärons staf zal bloeien;
Den konings scepter, die van Judaes telgen quam,
En noit geweken is van dien godtvruchten stam.
Daer zult ge, als Davids Heer en koning, de Hebreeuwen
Beheerschen onbepaelt door d'eeuwigheit der eeuwen.

Daer zult gy blinken naest den Vader op den troon,
En zitten in den top der hemelen ten toon.
Daer zult gy pralen op een' hemeltroun van wolken,
Als rechter der Hebreen en onbesnede volken.
Dan buigt het al, wat leeft, of leefde op aerde, in hel
En hemelen, de knien voor Jezus voetschabel.
Dan zal het moortrot der soldaten, die met vuisten
U sloegen in 't gezicht, en aen het vloekhout kruisten,
Gaen vluchten voor Godts wraek, die uw onnoozel bloet
In 't endt hereischen komt van 't Farizeusch gebroet.
Dan zal het woedend rot van al die huichelaren,
Van al die priesteren, al wreede moordenaren
En wolven, voor het Lam, 't gekruiste Lam vervaert,
In moortspelonken vliên met ingetrokken staert.
Schep nieuwen moedt, ik zie dien zielstryt haest gewonnen.
Gy hebt de kruisbaen in drie dagen afgeronnen,
En zult den zegepalm dan vinden aen het endt.
Betrou op 's Vaders hulp; zyn liefde is u bekent.
De trouwe klokken dekt haer ongeplumde kieken,
Maer Godt zyn' lieven Zoon met zyn genadewieken.
Getroost u om uwe eer, getroost u dan om Godt
Dit droevigh worstelen en bitter martellot.

Aenvaerd dan dezen kelk, een' kruiskelk zonder sagen,
Den laetsten kruiskelk op uws Vaders welbehagen.

Toen gaf d'Aertsengel hem een' hartekus, en vloog
Naer boven sneller, dan een blixem, uit zyn oog,
Na dat Godts Zoon den kelk ontving uit zyne handen;
En 't gansche Olyvandal scheen van dien glans te branden.

Judas de verrader.

Het derde boek.

MAer Jezus eindelyk, nu hy den kelk beschout,
 Staet gansch verzet van 't geen zich voor zyn oog ontvout.
 Hy schynt in diepheit van gedachten te verdwynen,
 Als hy de wondren ziet, vol kunst door Cherubynen
 Op dezen kop, een stuk van eeuwich diamant,
 Rontom gesneden en volwrocht met eige hant.
 Hier ziet de Veltheer op een ry zyn martelhelden,
 Die na zyn doot vol moedts zich in de kruisspits stelden.
 Hier gaet de Veltheer zelf manhaftigh hun eerst voor,
 En baent op Golgotha hun 't eerste martelspoor,
 Daer hy het lastigh kruis zelf hygende aen komt slepen,
 En 't pynlyk lichaem, nogh geteistert van de zwepen

En bloedigh overstreept, aen 't moorthout hangt ten toon,
Gelastert en beschimpt van Onjoôn en van Joôn,
Tot dat Jeruzalem den dootkreet hem hoort geven,
Waer van de hemel schudt, en aerde en afgront beven.
Hier ziet hy Steven, die na hem den eersten krans,
Den martelkrans ontfangt, terwyl hy, van den glans
Der Kruiszon van om hoog bestraelt en overschenen,
Begraven wordt in 't puin van Joodtsche hagelsteen.
Na hem volgt Jakob, die met onbezweken moedt
Herodes moortmes koelt met zyn onschuldigh bloet.
Hier ziet hy Thomas van den Moorschen pyl getroffen
En doodelyk gewondt ter aerde nederploffen.
Hier ziet hy Andries, die het reket voor eene eer
Met Simon en Filips te sneuven, als hun Heer.
Hy ziet aen d'andre zy nogh feller moortgemartel,
Daer tygers, wreet van aert, den godtgelaten Bartel
Met hun' verwoeden klaeu het vel van top tot teen
Afstroopen, en het vleesch verscheuren tot het been.
De jonger Jakob volgt die ry der kruisgenoten,
Die wordt hier van de tin des tempels afgestooten,
En krygt een' hagelbui van keien op het hoofd,
Tot dat een vollers stok den gloet der pynen dooft.

Ook ziet hy Peter, 't hoofd van al de Christgezanten,
Den wakkren Peter, die den kruisboom voort dorst planten
Zelfs aen den Tiberstroom, den vorst in 't aengezicht,
Den woedenden tyran, gespitst en afgericht
Op alle gruwelen, en moorden en vernielen
Van moeder, gemalin en alle onnoosle zielen.
Geen wonder, dat een mensch, met moedermoort besmet,
Zyn' moortlust tegen Godt en zyn' Gezalfden wet.
Hier hangt op Neroos last met afgepynde leden
Die groote kruishelt met den hoofde naer beneden
Op zyn verzoek aen 't kruis; als scheen hem d'eer te groot
Te sterven met zyn' Heer een zelve marteldoot.
Nogh staet de Tarzer helt hier ook aen Peters zyde.
't Schynt, of hy 't kruislot aen zyn' metgezel benydde.
De groote Paulus, van dien Saulus nu ontaerdt,
Die moort en vlammen blies, buigt hier voor Neroos zwaert
Het hoofd, gelyk een lam. Nu wordt zyn ziel ontbonden
Van 's lichaems lastigh pak, en vaert door lieve wonden
Haer' Godt en Heilant te gemoet in 't eeuwich hof.
Daer valt de romp, daer rolt dat heiligh hoofd in 't stof,
Terwyl de Cherubins in diamante schalen
Het bloet vast vangen en de roode martelstralen,

Gesprongen uit den hals van 't Uitverkoren Vat,
Dat met zyn' hemelgeur 't heelal gezegent hadt.

Terwyl Godts Zoon van diep verwondren opgetogen
Dien wonderbaren kop bespiegelt met zyne oogen,
Komt d'opgeruide schaer der blinde Farizeen
En dolle priesteren; en Judas treedt voor heen
Aen 't hoofd der benden, die met zwaerden en met stokken
En fakkelen verzien hier komen aengetrokken;
Als wreede wolven, die van hongersnoot geprest
En dol en razende, hun jongen en hun nest
Verlatende, by nacht zich in het bosch begeven,
Verhit op verschen roof, tot voetsel van hun leven.
Nogh deist de Heilant niet; hy zwicht geen' eenen voet,
Maer treedt zelfs onbeschroomt den nachttroep te gemoet,
Terwyl zy vast rontom bezetten alle hoeken.
Hy vraegt hun onversaegt van zelf, wien zy hier zoeken.
Zy schreeuwen alle ontzint: Naer Jezus is de tocht;
De Nazarener wordt van ons alleen gezocht.
Hy antwoordt heel bedaert: Hier hebt gy hem gevonden.
Is 't Jezus, dien gy zoekt; laet d'andren ongeschonden,
Laet deze onnoozelen, die hebben niets misdaen,
Laet deze jongeren op vrye voeten gaen.

Maer waer toe dit geweer en deze drang van knechten,
Als hadt ge een' moordenaer in 't duister te bevechten?
Hoe dikwyls hebt gy in den tempel my gehoord,
Als elk zyne ooren leende aen 't Euangeliwoort?
Noghtans hebt gy aen my de handen noit geslagen.
Waerom een weerloos mensch dus aengeklampt met lagen,
Een weerloos mensch, dien gy toch nimmer zaegt verzien
Met zwaert of moortgeweer, noch iemand weêrstant biên?
Zoo spreekt hy 't moortrot toe der godtvergete schelmen.
Zyn hemelsch opzicht schynt hun zinnen te bedwelmen.
Zy wyken, waggelen, zy siddren altemael
En vallen op den gront, als van een' blixemstrael,
Geslingert uit Godts vuist, op 't onvoorziest getroffen.
Daer ziet men man en moedt op d'aerde nederploffen
En torts en zwaert, en al die wolven, bits van tant,
Door 't weerloos Lam alleen verslagen in het zant.
Hy neemt (o wonder!) zelfs zyn vangers eerst gevangen.
Maer Judas, Judas gaet alleen zyn helsche gangen,
En staet al even trots van geene vrees benart,
En recht zyn makkers op en spreekt hun moedt in 't hart,
Terwyl hy zynen Heer in d'oogen durft genaken,
Dien hy met eenen kus begroet voor mont en kaken.

Dit was de moortleus by den booswicht vast gestelt.
Flux schiet de bende toe en valt met dol geweld
Op Jezus aen, en boeit en knevelt zyne handen,
Die hy gewilligh reikt, met touwen en met banden.

De Bethsaïder, nu ontwaekt van 't moortgeschreeu,
Kan dit niet aenzien, maer ontvonkt, gelyk een leeu,
Die, lang getergt, gesart van tygren, een paer blikken
Al brullende opspart om de stoutste te verschrikken.
Zyn oogen branden in het voorhoofd root als vier.
Hy slaet de rechte hant gezwint aen 't blank rappier,
En rukt het uit de scheede en houwt vast in het hondert.
Daer munt hy 't op een' knaep, van d'andren afgezondert,
Den slaef van Kaïfas. O Malchus, wacht uw hoofd,
Dat geldt u, of het wordt met eenen slagh geklooft.
Daer wort dien bloodaert, die zyn' arm niet durft betrouwen
Noch weêrstant biên, het oor van Peter afgehouden.
Maer Jezus is nogh zelfs met 's vyants smart begaen
En hecht medogende het oor van Malchus aen.
Zyn handen, schoon zoo straf geknevelt en gebonden,
Zyn nogh gereet tot hulpe, en heelen 's vyants wonden.
Strax dryft hy Peter toe: Steek op dat moortgeweer,
O Simon, Simon, in het vechten is geen eer.

In 't vechten is geen eer, of voordeel te behalen.
Die 't zwaert gebruiken wil, zal 't met zyn bloet betalen.
Of meent gy, nu ik ben van menschenhulpe ontbloot,
Dat ook myn Vader 't oor voor myne beden sloot?
O neen. al worde ik hier getrappelt en vertreden,
Van boven kan ik hulp verwerven door gebeden.
Daer staet een legioen van Engelen gereet,
Ja duizent duizende slaghvaerdigh, om dit leet
Alleen op myn gebet van mynen hals te keeren.
Maer is myn Vader dan voldaan in zyn begeren?
Geenszins. het past my dan te buigen met gedult
Voor zynen wil; zoo wordt de profecy vervult.
Dus spreekt hy: Peter staet verzet van deze rede,
En steekt zyns ondanks 't zwaert al morrende in de scheede;
Terwyl hy aen moet zien tot stervens toe bedrukt,
Hoe derelyk hem dus zyn meester wordt ontrukkt,
En stêwaert ingesleept. Hy volgt van ver de benden,
Die Jezus op den wegh vast lasteren en schenden
En sleuren naer het huis van Kaïfas, daer 't woelt
In 't midden van den nacht, en grimmelt en krioelt
Van dolle priesteren, geveinsde Farizeeuwen
En Hoofden van het volk en blinde Sadduceeuwen.

Zy hebben nu in 't endt dien Simson in hun maght.
Zy hebben nu geen vrees voor zyn gevreesde kracht,
Die hen zoo dikwyls hadt met angst en schrik geslagen
En jaren lang hun list te leur gestelt en lagen.
D'Aertspriester zet zich op zyn' priesterlyken stoel
En stilt met eenen wenk het juichen en 't gewoel,
En heft dus entlyk aen van blyschap overgoten:
Wy zien ter goeder uur, myn trouwe raetsgenoten,
In 't einde ons wenschen nu gelukt, en in ons net
Den Nazarener, als een weerloos hart, bezet.
Hy kon, schoon in den nacht en onbeschene hoeken,
Ons nu niet, als voorheen, verschalken en verkloeken.
Wy zien hem alle nu met vreugt in ons geweld.
Ook is hy wel zoo vast gekluistert en beknelt
Met banden, dat gy nu geenszins behoeft te schroomen,
Dat hy 't ontslippen kan, of met de vlucht ontkomen.
Dit is nu eindelyk die langgewenschte tyt,
Die ons van zoo veel vreeze en zoo veel zorg bevrydt.
De zon van ons geluk komt vrolyk ons beschynen,
Waer voor de nevels van angstvalligheid verdwynen.
Nu zullen wy eerlang ons wreken aen dat hoofd,
Wiens glans den luister van Aäron hadt gedooft.

Zoo wordt het zaet verstikt der ketterye in 't groeien.
Zoo zal der priestren eer in volle glori bloeien.
Maer om dit heilzaam werk naer eisch te doen beslaen,
Dient nieuwe list bedacht, eer wy nogh verder gaen.
Wy weten, hoe de wet van Rome ons heeft verboden
En alle maght beneemt van eenigh mensch te dooden.
Dit komt den Lantvoogt toe, dit 's in Pilatus hant,
Die in den Joodtschen Staet alleen de vierschaer spant,
En maghtigh is alleen het vonnis uit te spreken.
Des moeten wy dit werk vooraf met kunst besteken.
Dit stuk dient met een' glimp van wettigh recht verguldt.
Men zoek' getuigen tot bezwaernis van zyn schult,
Die, stout en afgerecht op logens te verdichten,
Hem voor den rechterstoel van muiltary betichten;
Dat hy al 't lant beroert door zyne valsche leer,
Ja zelfs, tot afbreuk van des Keizers maght en eer,
Het volk alom verbiedt hem schatting te betalen.
Wy zullen Pontius hier meê licht overhalen,
Wiens Roomsche moedigheid toch nimmer lyden magh
De minste kreuken in het vorstelyk gezagh.
Zoo spreekt d'Aertshuichlaer tot zyn godelooze Raden;
Terwyl de Heilant nu met ketenen beladen

Voor zynen stoel verschynt in 't midden van de zael.
Toen keert zich Kaïfas tot hem met deze tael:
Zyt gy die ware Zoon van Godt, en die Messias
In vorige eeuwen al voorspelt van Izaïas?
Zyt gy die Silo, die gedaelt uit 's hemels schoot,
Van vader Jakob, reê gedootverft van de doot,
Zyn' zonen werdt beloofd en hunne nageslachten?
Zyt gy die Christus, die Gezalfde, dien wy wachten,
De spruit van Davids zaet en Judaes Leeuwenstam?
'k Bezwere u by den Godt van vader Abraham,
Den Godt, die eeuwigh leeft, de bronaêr van het leven,
Die al wat adem haelt den oirsprong heeft gegeven:
'k Bezwere u by dien Godt, dat gy nu onvervaert
En onbewimpelt spreekt, en ons rontuit verklaert,
Of gy die Heilant zyt, in d'onverziede bladeren
Zoo lang verkondigt en voorzeit aen onze vaderen;
Op dat de Sanhedrin voor u zich buigen magh,
Als voor den Zoon van Godt, met eerbiet en ontzagh.
De Heilant hieldt een wyl 't gezicht eerst neêrgeslagen
En antwoordde eindelyk op 's Hoogenpriesters vragen;
Ik ben het, dien gy zegt. waer toe my dus getergt?
Waer toe zoo meenighmael met listen my gevergt,

Met vragen afgeperst die zaek u te verklaren?
 'k Beken 't, en schroom dit niet rontborstigh t'openbaren.
 Maer schoon gy geen geloof aen myne woorden slaet,
 Schoon ik nu 't voorwerp ben van ieders schimp en smaet,
 Nogh zult gy my eerlang op eenen troon van wolken
 Zien zitten in 't gezicht van allerhande volken,
 Met Engelen bestuwt aen 's Vaders rechte hant,
 Naest wien de Zoon de kroon van alle heemlen spant.

Dit klinkt den huichlaer, als een donderslagh, in d'ooren.
 Hy stampet, hy knarssetandt, vervoert van bystren toren;
 Hy scheurt zyn heiligh kleet, als zinneloos, van een,
 En schreeut: Daer heeft hy zelf zyn lasterstuk beleên.
 Hy durft (o gruwel!) zich Godts Zoon en afkomst noemen.
 Dit is alleen genoeg om hem ter doot te doemen.
 Men hoeft geen meer bewys. wy hebben 't zelfs gehoord.
 Men slepe op myn bevel hem zonder marren voort
 Naer 't hof van Pontius, die van ons dient belezen,
 Op dat d'aertsvyant word' van hem ter doot verwezen.

Toen leidt men Jezus naer om laeg, daer 't woedend rot
 Van 't krygsvolk hem beschimpt en lastert en bespot.
 D'een spuwt hem in 't gezicht en klinkt hem voor de wangen,
 Waer aen de druppels nogh van 't bloedigh dootzweet hangen;

En d'ander schreeut als dol, zoo veel hy schreeuwen magh:
Nu Christus, profeteer; wie geeft u dezen slagh?

Terwyl hy wordt begrimt van zoo veel lastertongen,
Komt Peter reukeloos ter voorzale ingedrongen.
Een dienstmaegt, die de zorg der hofdeur was betrouwt,
Hem kennende, stuift op, zoo ras zy hem beschout:
Gy zyt ook van het volk, begint zy uit te varen,
Des Galileërs, en zyne opgeruide scharen,
Die uit zyn onder schyn van godtsdienst, om het zaet
Van twist in 't Joodtsche lant te zaeien en verraet,
En niet dan oproer en 't bederf der priestren zoeken.
Hy staet verzet en valt aen 't lochenen en vloeken,
Verzaekt zyn' Heer, schoon zy zyn Galilesche tael
Zelfs neemt tot een bewys, nogh eens en andermael,
En zweert met dieren eedt: Dat my de hemel schende
En straffe aen ziel en lyf, zoo ik dien mensch oit kende.
Toen ziet hem Jezus styf met straffende oogen aen,
Die dringen in zyn ziel; en daetlyk kraeit de haen,
Die zyn gewisse met de morgenzon komt wekken,
En met den dageraet zyn snoot vergryp ontdekken.
Thans schoot hem in, 't geen van zyn' meester was voorspelt;
Des wykt hy uit het hof, van schrik ter doot ontstelt,

Zulx dat de beenen naeu het lichaem kunnen dragen.
Daer is die man in 't velt door eene maegt verslagen;
Die man, die zynen Heer zou volgen in de doot,
En niet begeven in den allerjongsten noodt.
Een strael van Jezus oog kan dezen rotssteen breken.
Een strael van Jezus oog verschrikt hem zonder spreken,
En schuift de nevelen van zyn verblindt gezicht,
Dat hy niet op durft slaen noch toonen aen het licht.
De gansche stad valt hem te naeu. hy gaet naer buiten
Om 't hart t'ontlasten, dat van hartzeer schynt te sluiten.
Hy slaet de handen op de borst, en rukt het haer
Uit zynen visschersbaert, en maekt een stom misbaer,
Van droefheit overstulpt; toen valt hy aen het stenen,
Aen 't zuchten, jammeren, aen 't nokken en aen 't weenen,
En entlyk schreeut hy uit: Waer ben ik toe gebraght?
Och! och! wat heb ik my beroemt op myne kracht!
Wee my rampzaligen! wat heb ik my vermeten!
Ik heb helaes! myn' Godt en mynen plicht vergeten.
Ik heb myn' Heer verzaekt tot driewerf achtereen.
O Peter, Peter is dit voor zyn doot gestreên?
't Viel veel gereeder 't lyf verkleumt van kou te warmen,
Dan uwen meester in zyn onheil te beschermen.

Och! hadt gy uwe tong gebeten uit den mont,
 Eer zy zoo trouweloos uw' Heer en Heilant schondt,
 Eer zy die lastertael en gruwlen deze lippen
 Uit vrees voor lyfsgevaer zoo schendigh liet ontslippen.
 Nu hebt ge uw ziel bevlekt, die Godt u zuiver gaf.
 Vermeetle, sidder vry voor uw verdiende straf.
 Wat hebt gy anders van zyn strengheit te verwachten?
 Hoe durft gy denken oit zyn gramschap te verzachten,
 O snoode weifelaer, verzaker van uw trou?
 Of hoopt gy op genâ door boete en naberou?
 O neen. die zielvlek is door geene zilte plassen
 (Al schreit ge uwe oogen uit) van tranen af te wasschen.
 Verberg u eeuwigh, daer gy zon- noch maenlicht ziet.
 Vlucht in een schuilspelonk, en smelt in uw verdriet;
 Ja smelt, gelyk de sneeu; of Godt nogh wierdt bewogen,
 En gy genade vindt in zyne ontfermende oogen.
 Genade, o Godt, genâ. erbarm u toch, o Heer,
 Erbarm u over my. och! och! ik kan niet meer.
 Toen zygt hy op den gront, terwyl de tranen rollen
 En biggelen op nieu uit d'oogen, dik gezwollen
 En root gekreten, langs de bleeke en dootsche wang.
 Men zegt, en 't vindt geloof, dat hy zyn leven lang

Geschreit heeft op dit uur, en wegsmolt in zyn tranen,
 Zoo dikwyls hy ontwaekte op 't kraeien van de hanen.

Thans brak het daghlicht aen, dat naeuwelyx de schim
 En schaduwen verdreef, en steeg uit d'oosterkim,
 Of Jezus werdt, omringt van wreede hofsoldaten,
 Naer Pontius geleidt, terwyl hy langs de straten
 Alom gewezen wordt van 't priesterlyke rot
 Met vingeren aen 't volk tot ieders schimp en spot.
 D'Aertshuichlaer durft den voet niet in het rechthuis zetten,
 Quansuis als zou hy op den hoogtyt zich besmetten.
 Des komt de Lantvoogt uit, gevolgt van zynen stoet,
 En gaet den bloetraet met beleeftheit te gemoet.
 Toen spreekt d'Aertspriester dus met ongeverfde wangen:
 Zie hier, o Pontius, een' schalk van ons gevangen,
 Die 't Joodtsche volk beroert door schyn van heiligheit,
 En door den ganschen Staet zyn boos vergift verspreit;
 Die zelf zich koning noemt, en door zyn snoode treken
 Den vorst zelfs zoekt bedekt naer zyne kroon te steken.
 Wy leveren aen u, die in het Joodtsche lant
 Uit naem van uwen vorst alleen de vierschaer spant,
 Dien muiter, op dat hy door uw gerecht veroordeelt
 Gestraft word' met de doot, den muiteren ten voorbeelt.

Strax schreeut de Sanhedrin en d'opgehitste schaer
Van 't graeu met luider keel: Zyn schult blykt zonneklaer.
Zyn schult verdient het kruis: geen verf kan die verschoonen.
Men kruis' hem; 't bloet koom' vry op ons en onze zonen.
Zoo roepen ze alle ontzint uit eenen lastermont.
De Lantvoogt merkt de leus van 't helsche vloekverbont,
Alleen uit haet gesmeedt om Jezus te belasten.
Hy ziet door 't mommen heen en kan de logens tasten.
Hy ziet den Heilant met medogende oogen aen
En schynt met zyne smart en ongeval belaën.
Hy staroogt op den glans en luister van dat wezen,
Waer uit de stralen van de Godtheit zyn te lezen.
Geen schult, geen misdaet, maer de zuivre onnoozelheit
Blinkt uit die oogen met een wyze majesteit.
Des is hy vast bedacht om Jezus uit zyn lyden
En uit den moortklaeu van die tygren te bevryden.
Hy gaet hun minzaem aen, en vraegt met heusche reën
Naer zyn geboortelant. toen roept men: Galileen.
Pilatus vat dat woort, en laet zich weder hooren:
Is deze leeraer in die lantstreek dan geboren,
Zoo brengt hem naer den vorst, die dat gewest beheert:
Want heeft hy uwe Wet, of 't koningdom onteert,

Dan zal Herodes uw geschillen best beslechten.
Ik ben onkundigh van uw Wet en Joodtsche rechten.
't Is billyk, dat die zaek uw' koning word' betrouwt,
Die nu ter goeder uur zich in de stadt onthoudt.

Toen braght men Jezus naer den Galileschen koning,
Die zendt hem strax te rug, gelyk in een vertooning,
Als koning van de Joôn in 't blinkende gewaet,
Naer 't Roomsche rechthuis tot verwondring van Pilaet,
Die nogh d'onnoozelheit wil sparen, en het woeden
Door uitstel stuiten der verbitterde gemoeden.
Maer't Joodtsche schuim roept weêr: Dat dit geen uitstel lydt.
Hy ziet vast meer en meer het wrokken van de nyt,
Vervoert door blinden haet tot helsche oploopenheden,
En niet gezint het oor te leenen aen de reden.
Hy vindt geen uitvlucht, waer hy die ook zoeken magh.
Des brengt hy Jezus uit het rechthuis voor den dagh,
Die van de hofwacht aen een' geefselpael gebonden
Geteistert wordt van top tot teen met wreede wonden.
Men hangt het purpre kleet om 't afgepyngt lyf
En prangt zyne armen met de koorden straf en styf.
Toen wordt het riet, quansuis de scepter, en een teken
Van koninglyk gezag, hem in de hant gesteken,

En 't hoofd omvlochten met een scherpe doornekroon.
Zoo staet hy hier ten schimp van Onjoôn en van Joôn,
Van gansch Jeruzalem beguichelt en gelastert.

O zinloos Israël, van alle deugt verbastert,
Dat hier dit schouspel onmedogende, onverzaet
En onverzoent beschout, en zelfs geen tranen laet,
Wat helscheit kan helaes! uwe oogen zoo verblinden?
Gy vloekt hem nog, waer by 't gerecht geen schult kan vinden.
De Roomsche rechter zou d'onnoozelheit ontslaen,
Liet gy hem naer zyn' zin alleen in 't recht begaen.
Maer gy, ontmenschte, van een' tuimelgeest gedreven,
Dingt uwen koning, uw' Messias naer het leven.
Och! Israël, beschou dat koninglyke hoofd,
Gekroont met dorenen en van zyn' glans berooft.
Ei zie dat zuiver bloet afzypelen en hangen
Met roode druppelen op de bleekbestorve wangen.
Ei zie dat aenschyn vuil bespogen en bemorst.
Ei sla uwe oogen op die overstreepte borst
En op die armen fel geteistert van de roeden.
Ei zie door al zyn leên die roode stramen bloeden.
Hoe deerlyk is dat lyf gepurpert met zyn bloet!
Och! Isrel, Isrel, is uw wracklust niet geboet?

Ziet gy dit alles aen, en blyft gy onbewogen?
Verwekt dit in uw hart geen deernis en medogen?
Och! averechts geslacht van vader Abraham,
Schendt gy uw handen dus aen koning Davids stam?
Durft gy dat heiligh bloet nogh op uwe afkomst laden?
Kan zulk een schouspel dan uw wreetheit niet verzaden?
O neen. de moortkreet klinkt weêr in Jeruzalem
Nogh even fel als flus: Kruist, kruist hem, voort met hem.
Zoo wordt Pilaet bestormt door 't bulderen en schreeuwen
Der priesteren en opgerokkende Hebreuwen.
Hy durft hun woede nu niet langer wederstaen,
Maer bukt voor 't dol geweld om hunnen haet t'ontgaen.
Gelyk een boscheik, van de winden hene en weder
Geschudt, voor 't buldren zwicht, en entlyk ploft ter neder.
Zoo zwicht hy, en verwyst zyns ondanks 't zuiver Lam,
Dat al de zonden van de weerelt op zich nam.

Thans laet de faem alom die droeve tyding hooren,
Die, als een donder, klinkt in des verraders ooren.
Nu ziet de booswicht uit zyne oogen, maer te laet.
Nu gruwt hy van zich zelf en van zyn gruweldaet.
Nu borrelt alles op in 't schuldige geweten.
Hy voelt den wreeker; die van binnen is gezeten

En in het boos gemoet alreë de vierschaer spant.
De worm, die nimmer sterft, begint het ingewant
En 't overtuigde hart te byten en te knagen,
Dat zulk een schelmstuk in den boezem heeft gedragen.
Het bloetgelt drukt zyn ziel, gelyk een molensteen.
Nu vindt hy nergens rust, hy wordt alom bestreën.
Flux vliegt hy naer den Raet der heillooze ouderlingen,
Die vrolyk juichen en triomf van blyschap zingen;
En schreeut volmondigh uit: Ik heb myn ziel besmet.
Ik heb onschuldigh bloet op snooden prys gezet.
Ik heb onschuldigh bloet op mynen hals geladen,
En trouweloos myn' Heer en mynen Godt verraden.
Daer legt het bloetgelt, dat myn zinnen heeft verleidt,
Myn ziel verdoemt; dat zy vervloekt in eeuwigheit.
Nu zyn de nevelen geschoven van myne oogen.
Nu vinde ik my helaes! te jammerlyk bedrogen.
Daer is uw bloetloon, daer uw zilverlingen weêr.
Zoo sprekend werpt hy 't gelt voor hunne voeten neêr,
Terwyl de tranen vast afbigglen langs de kaken.
Maer schreien noch berou kan 't hart der priestren raken,
En 't antwoord is: Hebt gy gezondigt en misdaen,
Dat 's Judas schult; dit gaet den Sanhedrin niet aen.

Hun harten zyn verhardt, ja harder zelfs dan steenen.
Zy spotten met zyn smart en lachen om zyn weenen.
Des gaet hy troostloos heen in nogh bedroefder staet.
Nu vloekt en lastert hy den godeloozen Raet,
Dan weêr het zilver, dat zyne oogen kon verblinden.
Waer heen zich nu gewendt? waer zal hy bystant vinden?
Waer vindt hy hulp, waer heul en toeverlaet en troost?
Waer rust voor zyn gemoet? hy keer' zich west en oost,
Maer och! hy heeft geen rust, geen' troost of heul te wachten.
De slagh der onrust jaegt te sterk in zyn gedachten.
Flux wykt hy uit de stadt, als zinloos, en vervoert
Van helsche razerny, die zyn verstant beroert;
En telkens ziet hy om, van angst en schrik geslagen,
Of hem het Roomsche gerecht op 't spoor niet na komt jagen.
Hy vlucht voor zyne schim: hy vliedt, en waer hy vliedt,
Hem dunkt, dat hy zyn' Heer en meester voor zich ziet.
Zoo vluchtte Kaïn, die gepynigt van 't gewisse
Godts wraek ontvluchten wou in woeste wildernisse;
Maer waer hy hene vloodt, hem docht, dat Abel kreet,
En Kaïn overal den broedermoort verweet.
In 't ende laet hy zich met luit misbaer dus hooren:
Wee my onzaligen! och! was ik noit geboren!

Wat onderwondt gy u, vervloekte Iskariot,
Verrader van uw trou, verrader van uw' Godt?
Wat verf, wat glimp kan toch uw lasterstuk verschoonen?
Hoe durft gy 't aenschyn aen het zonnelicht nogh toonen?
Wat raet? hoe wascht gy nu die gruwelvlekken af?
Hoe schut gy nu den slaghe van uw gedreigde straf?
Zult ge om vergiffenis van uwe misdaet smeken?
Hoe? zoudt gy nogh bestaen uw' meester aen te spreken,
Verwaten Judas, die dat schelmstuk hebt gesmeedt,
En willends wetends zelfs berokkent al zyn leet?
Hoe zoudt gy nogh van hem genade durven hopen,
Dien gy om eene hant vol zilvers dorst verkoopen?
Hoe dan toe? zal ik nu in schuilspelonken vliên,
Daer my geen mensch, noch ik het daghlicht oit kan zien?
Maer waer verberge ik my voor Godts doorzichtige oogen,
Die alles hier om laeg bezichtigt uit den hoogen,
En wat in duister schuilt ontdekt tot op den gront,
En zynen blixem schiet door 't gansche weeltront?
De straf zit overal het schelmstuk op de hielen.
Wat dan? hoe? zie ik daer geen nest vol slangen krielen?
Wat ysselyk gespook, wat geest verschrikt my daer?
Och! och! waer heen? waer berge ik my in dit gevaer?

Waer ben ik? zacht. ik suf. Gy, aerdtryk, hoor myn beden,
Gaep, zwelg den snootsten mensch, die d'aerde heeft betreden.
Gy, bergen, valt op my; gy, heuvelen, bedekt
Den booswicht, die met zulk een' gruwel is bevekt.
Och! Judas, Judas, och! wat moogt gy langer klagen,
Nu ge over hals en hoofd gedompelt zyt in plagen?
Wat baet u dit beklagh? waer toe dit overlegh?
Och! sterf veel liever, sterf en kies den kortsten wegh.
Kort uwe droefheit af, en maek terstont een ende
Van alle uw rampen en uw matelooze elende.

In zulk een weeklaght borst d'onzaelge Judas uit.
Nu wenscht hy maer hoe eer hoe liever zyn besluit
Voort te volbrengen, en vervoert van razernyen
Den draet van al zyn wee en 't leven af te snyen.
Des gaet hy naer een bosch al sidderende heen.
Nu steekt hy 't hooft om hoog, dan hangt het naer beneên.
Nu rydt de dootschrik hem alreê door al zyn leden.
De hairen staen te berge, en van zyn schim bereden
Beeft hy en knikkebeent en struikelt voet voor voet.
Het koude zweet breekt uit; en 't vierigh root en bloet
Drukt zyne dolheit uit in d'opgespalkte blikken.
Het ritslen van een bladt of beek kan hem verschrikken.

Het aengezicht is heel misverwt, en blaeu als loot,
En toont de beeltenis alreede van de doot.
Hy schynt angstvalligh en in twyfeling te hangen,
Op welk een wys hy best zyn' gruwel aen zal vangen.
Hy mymert, hoe hy flux zich helpen zal van kant.
Hy twyfelt, of hy 't zwaert wil nemen in de hant,
Of op eene andre wys zyn' ramp en dagen korten,
En zich voorover van een' hoogen rotssteen storten.
Dan wil hy weder zich verdrinken in den stroom;
Tot dat hy endelyk in 't bosch een' vygenboom
In 't oog krygt, die gereetst van hem wordt uitgekoren,
Om zynen weedom in een' oogenblik te smoren,
En zich in aller yl t'ontslaen van 's lichaems pak.
Flux knoopt hy eenen strik om hoog aen eenen tak,
Waer aen hy zich verhangt van wanhoop aangedreven,
En eindigt, als hy hadt verdient, zyn schuldigh leven.
De lucht wordt strax de keel benomen door de koort.
De godtverzwore ziel vaert zuchtende en gestoort
Naer 't ryk der duisternis en d'onderaerdsche streken,
En laet het zielloos lyf van aerde en graf versteken.

EINDE.